Budapest Főváros VIII. kerület

VIII

Józsefvárosi Önkormányzat

FENNTARTHATÓ ENERGETIKA ÉS KLÍMA AKCIÓTERV

Józsefváros

SECAP monitoring jelentés 2019-2025

Sustainable Energy and Climate Action Plan

Készítette:	Budapest VIII. kerületi Önkormányzat együttműködésével LENERG Energiaügynökség Nonprofit Kft.
Verzió:	2.0
Dátum:	2026. 08. 12.
Státusz:	Végleges

jozsefvaros.hu | EU Covenant of Mayors | 2025

LENERG
Energiaügynökség Nonprofit Kft.
4032 Debrecen, Egyetem tér 1.
Adószám: 22799021-2-09
Bszlsz.: 11738008-20858441-00000000

Tartalom

1. Vezetői összefoglaló 4
2. A monitoring jelentés célja és hatálya 5
3. Helyzetértékelés 6
3.1 Kapcsolódó önkormányzati stratégiák és programok 6
3.2 A kerület általános jellemzői 6
3.2.1 Energiaellátás 6
3.2.2 Épületállomány és energetikai helyzet 9
3.2.3 Közlekedés 9
3.2.4 Éghajlat, természeti környezet és zöldfelületi rendszer 10
3.2.5 Víz és hulladékgazdálkodás 11
3.2.6 Józsefváros CO_2-kibocsátása (2019–2025) 11
3.3 Klímakockázatokra és sérülékenységre vonatkozó értékelés 12
3.3.1 Sérülékenységvizsgálat 13
3.4 Energiaszegénység 17
3.4.1 Energiaszegénység helyzete Józsefvárosban 17
3.4.2 Energiaszegénységi ráta becslése 18
4. Jövőkép és célrendszer 19
4.1 Józsefváros 2030-as klíma- és energiajövőképe 19
4.2 Mitigációs célok 2030-ig 21
4.3 Adaptációs célok 21
4.4 Energiaszegénység és társadalmi igazságosság 22
4.5 Bázisleltár módosítása 22
5. Célkitűzések és intézkedések előrehaladása 23
5.1 Mitigáció (MEI) 23
M1 – Önkormányzati épületek, berendezések, létesítmények 26
M2 – Ipari és szolgáltatási szektor 29
M3 – Lakossági szektor 30
M4 – Közvilágítás korszerűsítése 36
M5 – Közlekedési eredetű CO_2-kibocsátás mérséklése 37
M6 – Hulladék- és szennyvízkezelés 44
M7 – CO_2-nyelő kapacitás 45
M8 – Helyi energiatermelés (megújuló helyi kapacitás) 46
Összefoglalás szektoronként 47

5.2 Klímaadaptációs és szemléletformálási helyzetértékelés 48
5.3 Energiaszegénységi helyzetértékelés 60
6. Tervek 63
6.1 Önkormányzati épületek 63
6.2 Lakóépületek és tercier szektor 63
6.3 Közlekedés és mobilitás 63
6.4 Helyi energiatermelés és megújuló energia 63
6.5 Zöldinfrastruktúra 63
7. Végrehajtási keretrendszer 64
7.1 Finanszírozási lehetőségek 64
7.2 Vállalati együttműködés 65
7.3 Szervezetfejlesztés 65
7.4 Monitoring és felülvizsgálat 66
8. Irodalomjegyzék 68

1. Vezetői összefoglaló

1. ábra Budapest Főváros VIII. kerület CO_2 kibocsátás változása [t/CO2] 2019-2025 között

Budapest Főváros VIII. kerülete 2019-ben fogadta el Fenntartható Energia és Klíma Akciótervét (SECAP)[1], amelynek központi vállalása a CO_2-kibocsátás 40%-os csökkentése 2030-ig a bázisévhez képest. Jelen monitoringjelentés a 2019–2025 közötti előrehaladást értékeli, azonosítja a hiányosságokat, és kijelöli a 2030-ig szükséges beavatkozási irányokat.

Elért eredmények

A kerület 2019 és 2025 között **280 443 t/CO_2-ról 230 303 t/CO_2-ra** csökkentette kibocsátását, ami **17,9%**-os mérséklést jelent. A legnagyobb előrelépés az önkormányzati épületek energiahatékonysági korszerűsítésében, a földgáz-fogyasztás csökkentésében (−42%) és a zöldfelület-fejlesztésekben történt. Megvalósult a PANDA energiamenedzsment rendszer bevezetése (339 fogyasztási hely), 28 bérház szerkezeti felújítása, számos kerékpáros infrastruktúra-fejlesztés és forgalom csillapítási intézkedés, valamint a 6 087 fát tartalmazó fakataszter elkészítése. Ezen felül kiépítésre került 114 kW napelemkapacitás is.

Kihívások és kockázatok

A 2030-as cél eléréséhez további ~21 százalékpontos csökkentés szükséges a 2019-es bázisévhez képest – a jelenlegi ütemnél gyorsabb beavatkozásokkal. A villamosenergia fogyasztás közel 11%-kal nőtt, ami részben ellenétes a célokkal. A magánközlekedés a kerület egyik legnagyobb kibocsátási tétele (~54 000 t CO_2, a teljes kibocsátás ~22%-a), ugyanakkor erre az önkormányzatnak korlátozott közvetlen ráhatása van. Kritikus probléma az energiaszegénység: az önkormányzati lakásállomány 19%-a komfort nélküli, 29%-a felújítandó állapotú, és a belső kerületi városi hősziget hatás a legkiszolgáltatottabb csoportokat érinti legerősebben. A módszertani pontosítás során az ipari szektor kibocsátásai kikerültek a leltárból (ezért módosult a kiindulási érték 344 250 t/CO_2-ról 280 443 t/CO_2-ra), valamint négy olyan intézkedés is törlésre került, amelyekre az önkormányzatnak nincs közvetlen ráhatása.

Következő lépések 2030-ig

- Az önkormányzati energiahatékonysági és megújuló energiaforrások felhasználását ösztönző felújítások ütemének felgyorsítása;
- A napelemprogram bővítése (6 intézményre kész tervek);
- A lakossági energia-hatékonysági programok erősítése;
- A közlekedési kibocsátások mérséklése és a zöldfelületi fejlesztések folytatása;
- Kiemelten fontos az energiaszegénységi programok élesítése: a ComActivate és LakóTér kezdeményezések kibővítése, valamint a bérház-felújítási és szociális intézkedések jobb összehangolása.

A következő SECAP felülvizsgálatra 2028-ban kerül sor.

[1] Budapest Főváros VIII. Kerület Józsefváros Önkormányzat Fenntartható Energia és Klíma Akcióterve, 2022

2. A monitoring jelentés célja és hatálya

A felülvizsgálat célja, hogy a 2019. évi kiinduló helyzethez és a jóváhagyott józsefvárosi SECAP vállalásaihoz képest bemutassa a 2025-ig elért előrehaladást, a fennmaradó hiányokat és a 2030-ig szükséges végrehajtási korrekciókat. A felülvizsgálatban egyrészt biztosítani szükséges, hogy a Covenant of Mayors által elfogadott monitoring- és felülvizsgálati logikának megfelelően bemutatásra kerüljön az előrehaladás és az esetleges korrekciós irányok, másrészt figyelembe kell venni a kerület sűrű városszövetével, öregedő épületállományával, társadalmi sérülékenységével, közlekedési terhelésével, valamint a városi hősziget-hatással összefüggő kihívásokat. A felülvizsgálat alapját a korábban elfogadott józsefvárosi SECAP képezi, amely a kerület 2019. évi energiafelhasználási és kibocsátási szerkezetét, valamint a 2030-ig vállalt mitigációs és adaptációs intézkedéseket foglalta rendszerbe.

A monitoring jelentés célja

- A SECAP-célok teljesülésének értékelése és az elért eredmények bemutatása.
- Az esetleges hiányosságok és a célokat hátráltató tényezők azonosítása.
- A következő időszak (2026–2030) legfontosabb feladatainak és beavatkozási pontjainak kijelölése.
- Átlátható tájékoztatás a kerület lakossága, a helyi gazdasági és civil szereplők, valamint a regionális és európai partnerek számára a klíma- és energiapolitikai előrehaladásról.

A vizsgálat Józsefváros teljes közigazgatási területére terjed ki. Köztes évnek 2025-öt határozta meg a jelentés – erre az évre álltak rendelkezésre a legfrissebb önkormányzati adatok; ahol a KSH-adatbázisban csak 2024-es adat volt elérhető, az a jelentésben feltüntetésre került.

A dokumentum a józsefvárosi SECAP 2019. évi bázisévre, a Józsefvárosi Klímastratégiára, a 2024–2029-es Környezetvédelmi Programra, a JKIT beszámolóira, önkormányzati adatszolgáltatásra, valamint KSH-statisztikákra épít.

A felülvizsgálat a Polgármesterek Szövetségének módszertani útmutatója és a CEESEU irányelv alapján készült, és az alábbi lépéseket foglalja magában:

- adatgyűjtés (KSH, Önkormányzati adatszolgáltatás),
- kapott adatok azonos dimenzióba (MWh) történő konvertálása,
- köztes kibocsátási leltár (MEI) készítése,
- klímaváltozási kockázat- és veszélyeztetettségi értékelés (RVA) készítése,
- mitigációs és adaptációs intézkedések felülvizsgálata, előrehaladás ellenőrzése,
- energiaszegénységi intézkedések megfogalmazása,
- végrehajtási keretrendszer felülvizsgálata a 2030-ig tartó időszakra.

Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzata a SECAP 2025. évi felülvizsgálatával megerősíti elkötelezettségét: a klímavédelmi, energiahatékonysági, alkalmazkodási és társadalmi reziliencia-célokat egységes stratégiai keretben kívánja érvényesíteni 2030-ig.

A jelentés a következő 5 kulcsfontosságú Covenant-ágazatot fedi le:

- Önkormányzati épületek és közvilágítás
- Lakóépületek és tercier szektor
- Közlekedés és mobilitás
- Helyi energiatermelés és megújuló energia
- Zöldinfrastruktúra és hőszigetek

3. Helyzetértékelés

3.1 Kapcsolódó önkormányzati stratégiák és programok

A józsefvárosi SECAP egy egymásra épülő stratégiai rendszer részeként működik, melyek együttesen határozzák meg a kerület jövőképét és fejlesztési irányait. A **Klímastratégiát** a Képviselő-testület 2021 júniusában fogadta el; három pillérre épül: dekarbonizáció és mitigáció, adaptáció és felkészülés, klímatudatosság és szemléletformálás.[2] A **Józsefvárosi Környezetvédelmi Program (2024–2029)** átfogó helyzetképet ad a kerület környezeti állapotáról és részletes cselekvési programot tartalmaz.[3] A **Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)** 2020 óta az operatív végrehajtás és monitoring kulcsdokumentuma; legutóbbi, a 2025–2026-os intézkedéseket tartalmazó beszámolóját 2025 áprilisában fogadta el a Városfejlesztési Bizottság.[4] A SECAP-felülvizsgálat a Covenant of Mayors reporting logikájához igazodva mutatja be a 2030-ig vezető kibocsátás-csökkentési és adaptációs pályát.[5]

3.2 A kerület általános jellemzői

Józsefváros sűrűn beépített, belső-pesti városrész: területe 6,85 km², népsűrűsége 2025 év elején 9 901 fő/km². Lakónépessége 2000 és 2025 között 81 499-ről 71 033 főre csökkent (–13%), miközben a kerület erős társadalmi kettősséget mutat: a megújult Corvin-negyed és a Palotanegyed - melyek vonzóak a fiatal, képzettebb, urbánus életmódot kereső csoportok számára -, mellett a Magdolna- és Orczy-negyed egyes utcáiban továbbra is komoly a szociális terheltség, a lakhatási bizonytalanság és az energiaszegénység kockázata. Gazdasági szerkezete elsősorban szolgáltató jellegű (jelentős arányt képviselnek a kiskereskedelmi, vendéglátó, kulturális, oktatási és egészségügyi szolgáltatások, valamint az üzleti és közigazgatási funkciók). A fővárosi munkaerőmozgásban betöltött közlekedési csomóponti szerepe a közlekedési kibocsátások szempontjából is meghatározó.

3.2.1 Energiaellátás

A kerület energiaellátása a fővárosi rendszerekhez szorosan kapcsolódó földgáz-, villamosenergia- és távhőhálózatra épül, miközben a helyi épületállomány energetikai jellemzői és társadalmi sajátosságai erősen befolyásolják a kerület energiaigényét és kibocsátását.

Józsefváros sűrű beépítettsége korlátozza a helyi megújuló energiaforrások alkalmazását, ugyanakkor az önkormányzati intézmények tetőfelületei, valamint egyes társasházak alkalmasak lehetnek napelemes rendszerek telepítésére.

A felülvizsgálatban alkalmazott szektorbontásban az „ipari szektor" és a „szolgáltatási szektor" a KSH energiastatisztikai módszertana szerint önálló, egymástól elkülönülő kategóriák. A földgáz-értékesítési statisztikában az „ipari célú" felhasználás a feldolgozóipari, termelő tevékenységeket jelenti, míg a „szolgáltatási szektor" a KSH „egyéb kategória" elnevezésű, nem lakossági, nem ipari és nem önkormányzati célú gázértékesítésnek felel meg. Ez utóbbi a KSH energiamérlegeiben és korábbi kiadványaiban használt „kereskedelem és közcélú szolgáltatások" kategóriával rokonítható, amely a TEÁOR'08 szerinti C33, E, valamint G–S és U ágazatokat (kereskedelem, vendéglátás, egészségügy és egyéb szolgáltatások) foglalja magában. Közvetlen szabályozási eszköz hiányában is elképzelhető azonban

[2] Józsefváros Klímastratégia, 2021

[3] Józsefvárosi Környezetvédelmi Program Budapest Főváros VIII. kerület Józsefváros 2024-2029, 2024

[4] Beszámoló a 2023. és 2024. évi Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv megvalósulásáról és a 2025-2026-os évekre vonatkozó klímavédelmi intézkedések meghatározása, 2025

[5] Covenant Reporting Guidelines, 2020

közvetett bevonásuk együttműködési és ösztönző eszközökkel (pl. helyi támogatási programok, energetikai tanácsadás, közös pályázatok, ESCO-típusú konstrukciók).

Földgázfogyasztás

Józsefvárosban a földgázfogyasztás ma is elsősorban a lakossági és a szolgáltatási szektorhoz kapcsolódik, ami tükrözi a kerület funkcionális jellegét és sűrű, bérházas beépítési szerkezetét. A fogyasztás alakulását több, egymást erősítő vagy gyengítő tényező határozza meg: a fűtési idények hőmérsékleti sajátosságai, az országos energiapolitika és rezsiszabályozás, a lakossági és intézményi takarékossági lépések, valamint a felújítások és gépészeti korszerűsítések egyaránt befolyásolják a trendet.

Földgáz végső energiafogyasztás változása [MWh]				
Év	Önkormányzat[6]	Szolgáltatás	Lakosság	Összesen
2019	96 287	229 314	299 446	**625 047**
2024	45 898	108 961	209 279	**364 138**

1. táblázat Földgázfogyasztás változása 2019-2024 között [MWh]
adatok forrása: KSH

Földgáz CO2 kibocsátás változása szén-dioxid-egyenértékben [t/CO_2]				
Év	Önkormányzat	Szolgáltatás	Lakosság	Összesen
2019	19 450	46 321	60 488	126 259
2024	10 497	24 999	24 319	**69 815**

2. táblázat Földgáz fogyasztáshoz kapcsolódó CO_2 kibocsátás változása 2019-2024 (t/CO_2)
adatok forrása: KSH

Villamosenergiafogyasztás

A földgáz fogyasztás csökkenésével párhuzamosan a villamosenergia-felhasználás 338 096 MWh-ról 375 258 MWh-ra nőtt, vagyis a kerület energiaigénye részben villamosenergia-intenzívebbé vált.

Villamosenergia fogyasztás változása [MWh]						
Év	Közlekedés	Önkormányzati ép., berendezések	Szolgáltatási ép., berendezések	Lakossági ép., berendezések	Közvilágítás	Összesen
2019	10 461	60 480	173 540	90 570	3 045	**338 096**
2024	11 923	67 506	193 701	98 729	3 399	**375 258**

3. táblázat Villamosenergia fogyasztás változása 2019-2024 között [MWh]
adatok forrása: KSH

Villamosenergia CO_2 kibocsátás változása szén-dioxid-egyenértékben [t/CO_2]						
Év	Közlekedés	Önkormányzati ép., berendezések	Szolgáltatási ép., berendezések	Lakossági ép., berendezések	Közvilágítás	Összesen
2019	2 375	13 729	39 394	20 559	691	**76 748**
2024	2 707	15 324	43 970	22 411	772	**85 184**

4. táblázat Villamosenergia fogyasztáshoz kapcsolódó CO_2 kibocsátás változása (t/CO_2)
adatok forrása: KSH

6 Az önkormányzati tulajdonú bérlakások földgázfogyasztása nem ebben a sorban, hanem a „Lakosság" kategóriában szerepel. A KSH gázértékesítési statisztikájában a besorolás a felhasználás célja (lakhatás), nem a tulajdonos személye szerint történik: a „Önkormányzat" sor kizárólag az önkormányzat által működtetett intézményi/középületi célú (pl. hivatal, óvoda, szociális intézmény) fogyasztást tartalmazza, a bérlakás-állomány – tulajdonostól függetlenül – a lakóépületi gázfogyasztásban jelenik meg.

A villamosenergia-fogyasztásában továbbra is a szolgáltatási és a lakossági szektor dominál, ami összhangban áll a kerület sűrű, belvárosi jellegével és gazdasági profiljával. A közintézmények, irodaházak, egészségügyi és oktatási létesítmények, valamint a nagy forgalmú kereskedelmi egységek jelentős villamosenergia-igénye mellett a lakásokban használt háztartási berendezések, klímaberendezések és infotainment-eszközök fogyasztása is meghatározó.

Józsefvárosban a villamosenergia-fogyasztás alakulását több, egymással ellentétes irányú folyamat befolyásolja. Egyfelől az energiahatékonysági beruházások – például az önkormányzati és magánépületekben végrehajtott világításkorszerűsítések, a hatékonyabb háztartási gépek elterjedése, a gépészeti rendszerek modernizálása – csökkentik a fajlagos igényeket. Másfelől a digitalizáció, az informatikai és kommunikációs eszközök számának növekedése, a klímaberendezések terjedése és a lakások komfortelvárásainak emelkedése a fogyasztást növelhetik.

Az energiafelhasználás szerkezetének változását okozhatta egyfelől fogyasztáscsökkenés azokban a szegmensekben, ahol jelentősebb épületenergetikai felújítások vagy fűtéskorszerűsítések valósultak meg; másfelől pedig átmeneti, viselkedésváltozáson vagy árszabályozáson alapuló megtakarítások.

A jövő szempontjából kulcskérdés lesz, hogy a villamosenergia-fogyasztás esetleges növekedése mennyiben párosul a villamosenergia-termelés dekarbonizációjával (az országos energiamix zöldülésével) és a helyi megújuló energiaforrás hasznosítással. Ha a kerületben bővül a napelemes termelés és más megújuló villamosenergia-források használata, akkor a fogyasztás növekedése mellett is csökkenhet az egységnyi felhasználáshoz kapcsolódó CO_2 kibocsátás, ami fontos szempont a SECAP céljainak elérése szempontjából.

Távhőellátás

A kerületben korlátozott számú, de energetikailag és szociálisan is jelentős lakó- és intézményi épület kapcsolódik a távhőrendszerhez, elsősorban a nagyobb tömbös beépítések környezetében.

A távhőellátás értékelése Józsefvárosban nemcsak energia-, hanem szociálpolitikai kérdés is. A távhő-tarifák, a szolgáltatás megbízhatósága, a hőközpontok és a belső fűtési rendszerek műszaki állapota együttesen határozzák meg, hogy a távhőt használó háztartások mennyire kitettek az energiaszegénységnek, illetve milyen mértékben tudnak élni a hőkomfort szabályozási lehetőségeivel.

Távhő végső energiafogyasztás változása [MWh]				
Év	Önkormányzat	Szolgáltatás	Lakosság	Összesen
2019	809	23 264	27 425	**51 498**
2024	3 019	21 863	27 153	**52 035**

5. táblázat Távhő vegső energiafogyasztás válatozása, 2019-2024 [MWh]
adatok forrása: KSH

Földgáz CO_2 kibocsátás változása szén-dioxid-egyenértékben [t/CO_2]				
Év	Önkormányzat	Szolgáltatás	Lakosság	Összesen
2019	206	5 932	6 993	13 132
2024	770	5 575	6 924	13 269

6. táblázat Távhő fogyasztáshoz kapcsolódó CO_2 kibocsátás változása, 2019-2024 [t/CO_2]
adatok forrása: KSH

A távhő végső energiafogyasztás stabil maradt a kerületben: a végső energiafogyasztás 2019-ben 51 498 MWh, 2025-ben 52 035 MWh volt, így a távhő súlya továbbra is mérsékelt, de a csatlakozott épületállomány szempontjából nem elhanyagolható. A KSH energiafogyasztási, illetve energetikai infrastruktúrára 2021-2024. évekre vonatkozó adatai alátámasztják és megerősítik az előzőekben leírt

szerkezeti képet. A távhőfogyasztás földgázhoz és villamosenergiához képest tapasztalt „stagnálása" elsősorban azzal magyarázható, hogy a távhővel ellátott épületekben a fogyasztói oldali hőmérséklet-szabályozás jellemzően nem megoldott: sem épületenkénti, sem lakásonkénti hőmennyiségmérés nincs telepítve, ezért egy alulhasznált vagy időszakosan üresen álló épület is közel ugyanannyit fogyaszt, mint egy teljes kihasználtságú. Emiatt a földgáz- és villamosenergia-fogyasztásban megfigyelhető viselkedésbeli és felújítási hatások (pl. a Covid-időszak intézménybezárásai) a távhőfogyasztásban nem jelentkeznek arányosan.

A fentiek alapján elmondható, hogy a legjelentősebb strukturális változás tehát a **földgázfogyasztás 42%-os csökkenése** (625 047 → 364 138 MWh, 2019–2025). Ezzel párhuzamosan a **villamosenergia-fogyasztás ~11%-kal nőtt** (338 096 → 375 258 MWh), ami részben a digitalizáció, a klímaberendezések terjedése és a hőszivattyús rendszerek megjelenésével magyarázható. A távhőfogyasztás lényegében stabil maradt (51 498 → 52 035 MWh).

3.2.2 Épületállomány és energetikai helyzet

Az épületállomány döntő része 100 év körüli vagy annál idősebb tégla bérház, alacsony energetikai besorolással. Az önkormányzat 107 intézményre és telephelyre kiterjedő energiafigyelő rendszert (PANDA) működtet, 2023-ban 22 intézményre és 57 bérházra energetikai audit készült az EUCF-projekt keretében.[7] Ennek alapján 6 intézményre napelemes kiviteli tervek, 28 bérházra szerkezeti felújítási program indult 2024-25-ben összesen ~1,2 mrd Ft értékben.

Megvalósult napelemes kapacitás:

- 50 kW (Polgármesteri Hivatal),
- 50 kW (Teleki téri piac),
- 5 kW (Pitypang óvoda),
- 9 kW (Tücsöklak Bölcsőde).

A rossz energetikai állapotú lakásokban élő, alacsony jövedelmű háztartások egyszerre szembesülnek magas rezsiterhekkel, téli alulfűtéssel és nyári túlmelegedéssel – az épületfelújítás ezért egyszerre energetikai, szociálpolitikai és egészségügyi kérdés.

A monitoring adatbekérő alapján a legnagyobb energiafogyasztók között továbbra is a nagy alapterületű egészségügyi, igazgatási és nevelési intézmények jelennek meg, így például a Szent Kozma Egészségügyi Központ, a Polgármesteri Hivatal és több bölcsődei-óvodai épület. Ez megerősíti, hogy a következő időszak energiahatékonysági beavatkozásainál továbbra is ezek az épületek jelentik a legnagyobb megtakarítási potenciált.

3.2.3 Közlekedés

Józsefváros a közlekedési szegmenst tekintve sajátos helyzetben van: a kerületre egyszerre nehezedik a belső kerületi forgalom, a jelentős átmenő forgalom, több fővárosi jelentőségű közlekedési tengely terhelése, valamint a sűrű belső utcahálózat túlhasználata. A közlekedési kibocsátások csökkentését ezért nem lehet kizárólag járműtechnológiai kérdésként kezelni; az a közterületi arányok, a gyalogos- és kerékpárosbarát átalakítások, a parkolás, valamint a modális váltás alakításának kérdésével is szorosan összefügg. A közlekedési kibocsátások csökkentése csak a Fővárossal és az állami közlekedési szereplőkkel

[7] Beszámoló a 2023. és 2024. évi Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv megvalósulásáról és a 2025-2026-os évekre vonatkozó klímavédelmi intézkedések meghatározása, 2025

együttműködésben valósítható meg. A kerület a helyi közterületi és forgalomszervezési beavatkozásokban érhet el eredményeket.

A Polgármesteri Hivatal flottája továbbra is döntően belső égésű járművekből áll, ugyanakkor a JGK Zrt. Városüzemeltetési Igazgatóságának flottájában 2025-re már 5 elektromos jármű működött. A nyilvántartásban Goupil G4, Cenntro Logistar 200 és Toyota Proace City Electric típusú járművek szerepelnek, ami azt mutatja, hogy a részleges flottazöldítés a városüzemeltetési feladatoknál már megkezdődött.

Ezzel párhuzamosan az elmúlt években több, a modális váltást érdemben befolyásoló beavatkozás is történt: kerékpárvásárlási támogatás, kerékpáros programok, MOBI- és BUBI-pontok fejlesztése, forgalomcsillapítási intézkedések, valamint eső- és napvédett buszmegállók kialakítása. Józsefvárosban ezért a közlekedési kibocsátáscsökkentés elsődleges terepe továbbra is a gyalogosbarát, kerékpárosbarát és forgalomcsillapított közterületi szerkezet erősítése, amely egyszerre javítja az életminőséget és csökkenti a közlekedésből származó kibocsátásokat.

A közlekedési kibocsátások ugyanakkor továbbra is jelentős kihívást jelentenek, mivel a kerület belvárosi célterületként és átmenő forgalmi folyosóként is funkcionál.

Összességében elmondható, hogy a közlekedési szektor kibocsátáscsökkentése csak a fővárosi közlekedésszervezéssel és a közösségi közlekedési szolgáltatókkal való szoros együttműködésben lehet igazán eredményes. A kerület saját eszközei – a parkolási politika, a forgalomcsillapítás, a kerékpáros és gyalogos fejlesztések, valamint a szemléletformálás – ugyanakkor érdemben hozzájárultak ahhoz, hogy a modális váltás a környezetbarát közlekedési módok irányába tolódjon, és a közlekedési kibocsátások hosszabb távon is csökkenő pályára álljanak.

3.2.4 Éghajlat, természeti környezet és zöldfelületi rendszer

Józsefváros éghajlati viszonyait alapvetően a Budapest térségére jellemző mérsékelt övi, kontinentális jelleg határozza meg, de a sűrű beépítés miatt a kerület kifejezetten érzékeny a városi hősziget-hatásra. A klímaváltozás legjelentősebb helyi hatásai a hőhullámok (a sűrű városszövetben a felszíni hőmérséklet akár 7 °C-kal magasabb lehet a zöldfelületekhez képest) és az intenzív, rövid ideig tartó esőzések (intenzív záporok, zivatarok).

A Klímastratégia kiemeli, hogy a sűrű városszövet, a nagy arányú burkolt felületek és a korlátozott párologtató felület miatt a belső, zöldfelületben szegényebb utcákban és udvarokban a nyári hőterhelés különösen magas, ami egészségügyi és szociális kockázatokat is jelent. A stratégiában foglalt cél, hogy a zöldfelületek növelésével, az árnyékolás erősítésével, a vízmegtartó megoldások alkalmazásával és a hőségre való felkészülés intézkedéseivel (hűsölő pontok, ivókutak, kommunikáció) csökkentsék a városi hősziget-hatás intenzitását és javítsák a mikroklímát.

Az elmúlt években megvalósult zöldítések: 6 087 fa kataszterezve, 46 társasházi udvar és homlokzat zöldítve (Telkes Mária program), több park és közterület megújítva (Bláthy park, Tolnai kert, Kálvária tér, Mikszáth Kálmán tér, Corvin sétány és mások), esőkert kialakítva, 4 000 m² extenzív gyepgazdálkodásba bevonva.

A kerület sűrű beépítettsége miatt a zöldfelületi rendszer fragmentált; nagyobb összefüggő természetes területek nincsenek. Az önkormányzat által fenntartott zöldfelület 127 811 m² (közparkok: 87 981 m², fasori sávok: 39 900 m²).

Az elmúlt években több, klímaadaptációs szempontból is fontos zöldfelületi fejlesztés történt a kerületben. A Környezetvédelmi Program kiemeli többek között a Bláthy park, a Tolnai kert, a Déri Miksa utca, a Somogyi Béla utca, a Kiss József utca, valamint a Kálvária tér, a Mikszáth Kálmán tér, a Lőrinc pap tér, a Corvin sétány és a Szigony utca térségének megújítását. Ezek a fejlesztések nemcsak a zöldfelületi intenzitást növelik, hanem árnyékoló, párologtató és vízmegtartó funkciójuk révén csökkentik a városi hősziget-hatást is.

3.2.5 Víz és hulladékgazdálkodás

Józsefváros vízgazdálkodását a sűrű beépítettség, a magas burkolt felszíni arány és a korlátozott zöldfelületi kapacitás határozza meg. A kerületben nincs természetes felszíni vízfolyás, így a legfontosabb helyi kérdések az ivóvízhasználat, a csapadékvíz elvezetése és – egyre hangsúlyosabban – annak helyben tartása. A klímaváltozás egyszerre hoz hosszabb aszályos időszakokat és intenzívebb, rövid idejű csapadékeseményeket; a meglévő elvezető rendszer több helyen nem bírja a hirtelen lezúduló vízmennyiséget, a hálózat bővítése pedig a sűrű beépítés és közműhálózat miatt korlátozott. Emiatt a hagyományos elvezetés helyett a vízgazdálkodási szemlélet kerül előtérbe: vízáteresztő burkolatok, süllyesztett zöldfelületek, záportározó jellegű közterületi elemek és esővízhasznosító rendszerek – ezek egyszerre mérséklik az elöntési kockázatot és hűtik a várost. Mivel a csatornahálózat fejlesztése fővárosi hatáskör, a kerület mozgástere a helyi, decentralizált megoldások ösztönzésében van: a tér- és parkfelújítások, utcai fásítások, burkolatcserék és társasházi udvarfejlesztések során a csapadékvíz helyben tartását alapértelmezett tervezési szempontként érdemes érvényesíteni.

A hulladékgazdálkodást a magas lakássűrűség és a korlátozott gyűjtési-tárolási kapacitás jellemzi. A szelektív hulladékgyűjtés minden háztartás számára elérhető (részben házhoz menő, részben gyűjtőszigetes rendszerben), de az illegális lerakás, a veszélyes hulladékok elkülönítése és a keletkezés megelőzése továbbra is kihívás. A hulladékgazdálkodás nem a legnagyobb kibocsátási forrás, de a megelőzés, a szelektív gyűjtés és a szemléletformálás révén fontos beavatkozási terület. A szelektív hulladékgyűjtés minden háztartás számára elérhető. A Polgármesteri Hivatal 2022 után beltéri szelektív gyűjtőmegoldásokat helyezett ki, és 2023-ban dolgozói képzést tartott a témában. A következő időszak feladatai: hulladékhasznosítási arány növelése, szerves hulladék komposztálásának bevezetése intézményekben, veszélyes hulladékok elkülönített kezelése, további hulladékudvar létesítése.

Közös pont: mindkét terület esetében a kerület hatásköre korlátozott (a nagy rendszerek – csatornahálózat, hulladékkezelés – fővárosi szinten dőlnek el), így Józsefváros eszköztára elsősorban a helyi léptékű beavatkozásokra, a közterület-fejlesztésekbe való integrációra és a lakossági szemléletformálásra korlátozódik.

3.2.6 Józsefváros CO_2-kibocsátása (2019–2025)

A bázisérték a módszertani pontosítás után 280 443 t/CO_2-ra módosult (az ipari szektor kivezetésével a korábbi 344 250 t/CO_2-ről); ennek megfelelően a 2030-as célérték 168 266 t/CO_2. A 2025. évi köztes leltár 230 303 t/CO_2 kibocsátást mutat, ami 17,9%-os csökkentés 2019-hez képest. A legnagyobb csökkenés a földgázhoz kapcsolódó kibocsátásokban látható; a villamosenergia-kibocsátások a fogyasztás növekedésével arányosan emelkedtek; a távhőhöz kötöttek stagnáltak. A célelérés szempontjából kulcsfontosságú: épületenergetikai beavatkozások, villamosenergia-hatékonyság, közvilágítás LED-re állítása, valamint a modális váltás eltolása a gyalogos, kerékpáros és közösségi közlekedési módok irányába.

A részletes mitigációs elemzés a jelentés 5. fejezetében olvasható.

Ágazat (CoM kategória)	Energiafelhasználás (MWh)	CO_2e kibocsátás (t)	Arány (%)
Épületek, berendezések, létesítmények			
Önkormányzati épületek, berendezések	116 423	25 365	11,0%
Szolgáltatási szektor épületei (nem önkormányzati)	324 525	71 555	31,1%
Lakóépületek	338 341	72 305	31,4%
Önkormányzati közvilágítás	3 399	772	0,3%
Közlekedés			
Önkormányzati flotta	384	85	0,0%
Tömegközlekedés	15 624	3 674	1,6%
Magán- és kereskedelmi közlekedés	226 627	56 547	24,8%
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	22	5	0,0%
ÖSSZESEN (MEI 2025)	**1 025 324**	**230 303**	**100%**

7. táblázat Budapest VIII. kerület Józsefváros monitoring kibocsátásleltára (MEI) 2025 – végső energiafogyasztás és CO_2-kibocsátás ágazatonként (My Covenant / Covenant of Mayors kategóriák szerint, ETS- és nem-ETS ipari ágazat nélkül) Forrás: Budapest VIII. kerület Józsefváros Monitoring Kibocsátásleltár (MEI), 2025. évi leltározási év.

A táblázat a Covenant of Mayors „SEAP-formanyomtatvány" szerkezetét követi (A. Végső energiafogyasztás / B. CO_2-kibocsátás). Az önkormányzat döntése alapján a nem-ETS ipari ágazat – mivel arra az önkormányzatnak nincs közvetlen ráhatása – a leltárból kimaradt, élve a Covenant of Mayors által biztosított kizárási lehetőséggel.

3.3 Klímakockázatokra és sérülékenységre vonatkozó értékelés

A kerület esetében a klímaváltozás hatásai nem elsősorban egy-egy látványos természeti veszély formájában jelennek meg, hanem a mindennapi városi működésben:

- nyári túlmelegedésben,
- hőhullámokban,
- levegőminőségi terhelésben,
- intenzív csapadékeseményekhez kapcsolódó elöntésekben,
- valamint a sérülékeny társadalmi csoportok fokozott egészségi és lakhatási kockázataiban.
- az energiahálózatok fokozott terhelésében: a nyári hőségre válaszul terjedő légkondicionáló berendezések rövid időn belül próbára tehetik mind az épületek, mind a nagy hálózatok kapacitáshatárait – ez az elmúlt években jelentkező, korábban kevésbé jellemző kockázat. Ez a kockázat 2026 nyarán országos léptékben, éles helyzetben is jelentkezett: a tartós hőhullám és aszály miatt a Duna vízállása Paksnál minden korábbi mélypontot megdöntött, ami miatt a Paksi Atomerőmű blokkjait fokozatosan le kellett állítani, és országos energiatakarékossági intézkedésekre volt szükség.

A hálózati kapacitás fejlesztése (energiatárolás, rugalmasság-növelés) elsősorban a szolgáltatók országos és regionális szintű beruházási döntése, amelyre a kerületnek önmagában nincs ráhatása. Helyi szinten ugyanakkor a helyi építési szabályzatban, illetve az építési és felújítási engedélyek kiadásánál előírható, hogy az érintett épületek belső hálózata alkalmas legyen a jövőbeli rugalmas energiafelhasználásra és -tárolásra – ez a beruházás tervezésekor a szolgáltatóval való egyeztetést igényel.

2026 júliusának végén és augusztus elején Magyarország egészét érintő, tartós hőhullám és aszály alakult ki. Az országos tisztifőorvos harmadfokú hőségriadót rendelt el, Budapesten új hőmérsékleti rekord dőlt meg (39,4 °C, augusztus 2.), és a HungaroMet szerint az ország területének több mint 90%-át közepesnél súlyosabb aszály sújtotta, ez országos energiatakarékossági intézkedéseket (vállalati home office, üzletek hűtésének korlátozása, sportesemények időpontjának módosítása) tett szükségessé. Bár ezek elsősorban országos szintű folyamatok, jól szemléltetik, hogy a jelentésben azonosított kockázatok – a hőhullám, a vízhiány és az ezekhez kapcsolódó energiaellátási sérülékenység – nem távoli, elméleti forgatókönyvek, hanem néhány éven belül, ismétlődően jelentkező, valós kihívások. Ez alátámasztja a zöldfelület-fejlesztési, hőségriadó- és energiarugalmassági intézkedések (ld. alább) sürgősségét kerületi szinten is.

A sérülékenységvizsgálat a **kitettség**, az **érzékenység** és az **alkalmazkodóképesség** hármas fogalmára épül. Józsefváros esetében a kitettséget elsősorban a városszerkezeti és klimatikus adottságok, az érzékenységet a lakosság társadalmi és egészségi jellemzői, valamint az épületállomány állapota, míg az alkalmazkodóképességet az önkormányzat, az intézmények, a közterületi rendszerek és a helyi közösségek reagálási kapacitása határozza meg. A 2019-es SECAP-ban azonosított fő kockázatok közül a hőhullámok, a városi hősziget-hatás, az intenzív csapadékesemények, a levegőminőségi terhelés és az energiaszegénységhez kapcsolódó alkalmazkodási nehézségek továbbra is meghatározóak. A 2019 óta eltelt időszakban ugyanakkor az alkalmazkodóképesség több területen erősödött: bővült a zöldfelületi és közterületi beavatkozások köre, elkészült a fakataszter , erősödött a szabályozási háttér, és több olyan önkormányzati program indult el, amely közvetlenül vagy közvetve növeli a kerület klímarezilienciáját.

Az éghajlati kihívások kezelése érdekében az alábbi alkalmazkodási intézkedések szükségesek:

- Zöld infrastruktúra fejlesztése: fásítás, zöldtetők, árnyékoló felületek növelése.
- Vízgazdálkodási rendszerek bővítése: esővízgyűjtés, záportározók létesítése.
- Energetikai rugalmasság fokozása: hűtési és szellőzési rendszerek korszerűsítése.
- Lakossági tudatosság növelése: hőségriadó programok, víztakarékossági kampányok.

3.3.1 Sérülékenységvizsgálat

A sérülékenységvizsgálat célja annak bemutatása, hogy Józsefváros mely klímakockázatoknak van leginkább kitéve, mely társadalmi és fizikai rendszerek a legérzékenyebbek ezekre a hatásokra, és mennyiben javult a kerület alkalmazkodóképessége a SECAP eredeti elfogadása óta. A vizsgálat alapján továbbra is a hőhullámok, a városi hősziget-hatás, az intenzív csapadékesemények, a levegőminőségi problémák és az energiaszegénységgel összefonódó lakhatási sérülékenység jelentik a legfontosabb helyi klímakockázatokat.

Klímakockázat	Kitettség	Érzékenység	Alkalmazkodó-képesség	Kockázati szint	Indoklás
Hőhullám	Magas	Magas	Közepes	**Magas**	A sűrű beépítés, az idős lakosság magas aránya és a korlátozott mennyiségű/kiterjedésű zöldfelületek miatt a hőhullámok jelentik a legfontosabb klímakockázatot. A 2026. országos hőhullám (harmadfokú hőségriadó, budapesti hőmérsékleti csúcsérték: 39,4 °C) megerősítette, hogy ez a kockázat rövid távon és ismétlődően jelentkezik, nem csak hosszú távú előrejelzés.
Városi hősziget hatás	Magas	Magas	Közepes	**Magas**	A nagy burkolt felületek és a 25% alatti zöldfelületi intenzitás miatt a nyári felszíni hőmérséklet több területen jelentősen meghaladja a környező zöldfelületekét.
Intenzív csapadék és villámárvizek	Magas	Közepes	Közepes	**Közepesen magas**	Az egyesített csatornahálózat és a burkolt felszínek magas aránya miatt lokális elöntések és közterületi problémák alakulhatnak ki.
Levegőminőségi terhelés	Magas	Magas	Közepes	**Magas**	A jelentős közlekedési terhelés és a sűrű beépítés miatt a légszennyező anyagok koncentrációja egyes területeken tartósan magas lehet.
Aszály	Közepes	Közepes	Közepes	**Közepes**	A nyári csapadékmennyiség csökkenése és a tartósan száraz, anticiklonos időszakok gyakoribbá válása fokozza a zöldfelületek öntözési igényét és a növényzet szárazságstresszét; az ivóvízbázis terhelése jelenleg korlátozott, de a klímastratégia szerint hosszabb távon számolni kell e kockázattal is. A Főváros főkertésze a budapesti faállomány akár 40%-os pusztulásával számol 2030-ig; a kerület a jelenleg elfogadott zöldfelületi stratégia ütemét tartja, a fővárosi előrejelzés fényében indokolt azonban a kerületi célszámokat a következő felülvizsgálat során szükség esetén aktualizálni. A 2026. évi nyár rekord aszályhelyzete és az ebből fakadó, országos energiaellátási feszültséghez jelzi, hogy ez a kockázat országos léptékben a korábban feltételezettnél súlyosabban és sűrűbben

					jelentkezhet; kerületi szinten ez elsősorban a zöldfelületek fokozott öntözési igényén és a lakosság hőségtűrő képességén keresztül jelenik meg.
Viharok és széllökések	Közepes	Közepes	Közepes	**Közepes**	A szélsőséges szélviharok gyakorisága és károkozó potenciálja növekszik; az elöregedett tetőszerkezetek, a faállomány és a közterületi berendezések fokozottan kitettek a viharkároknak, és a kerületben jelenleg nincs önálló viharfelkészülési protokoll.

8. táblázat Budapest VIII. kerület Józsefváros klímakockázati értékelése

A következő időszak fő feladata az lesz, hogy a már elindult zöldfelületi, vízmegtartási, közterületi, lakhatási és energiaszegénységi programok még szorosabban kapcsolódjanak össze, és a leginkább sérülékeny városrészekre és társadalmi csoportokra célzottabban reagáljanak.

A kockázatok és a sérülékenységek értékelése során az alábbi SWOT-elemzés készült:

Erősségek • Kidolgozott klímastratégiai keretek • Folyamatos zöldinfrastruktúra-fejlesztések, lakossági programok • Erős közösségi közlekedési, mikromobilitási infrastruktúra, forgalomcsillapítási lépések • Energiamenedzsment rendszer	***Gyengeségek*** • Sűrűn beépített városszövet • Idős, energetikailag elavult lakásállomány • Jelentős energiaszegénységi kitettség
Lehetőségek • Fakataszter és zöldfelületi adatbázis • Épületenergetikai, megújuló energetikai beruházások	***Veszélyek*** • Gyakoribb és hosszabb hőhullámok, szélsőséges csapadékesemények • Aszályhoz és hőhullámhoz kapcsolódó országos energiaellátási kockázat (pl. vízhiány miatti erőművi teljesítménykorlátozás), amelyre a kerületnek önmagában nincs ráhatása, de helyi felkészüléssel mérsékelhető a kitettsége • A szociális-energetikai programok lassú megvalósítási folyamata • A társadalmi egyenlőtlenségek fennmaradása

9. táblázat Klímakockázatok és sérülékenységek SWOT-elemzése Józsefvárosban

A kockázatok és sérülékenységek csökkentése érdekében Józsefváros számára ajánlott beavatkozások:

- Hőterhelt utcák célzott zöldítése fakataszter alapján (utcafásítás, zsebparkok, belső udvarzöldítések).
- Árnyékolt és vízhez kapcsolódó „hűs zónák" hálózatának fejlesztése (fák, árnyékolók, vízpermet, ivókutak, klimatizált közösségi terek).
- Célzott lakossági energetikai és hőkomfort-felújítási program energiaszegénységben élőknek (nyílászáró, szigetelés, fűtéskorszerűsítés, árnyékolás, ventilátorok).
- Esőkertek, zöld mélyedések, vízáteresztő burkolatok beépítése minden nagyobb közterület- és utcaátalakításnál.
- Zöldtetők és zöldhomlokzatok ösztönzése (pályázati támogatás, kedvezmény, egyszerűsített engedélyezés).
- Forgalomcsillapítás és gyalogos-/kerékpárosbarát átalakítás kiterjesztése (30 km/h zónák, átmenő forgalom csökkentése, biztonságos kerékpársávok).
- „Klímaérzékenyített" szociális és egészségügyi ellátás (hőhullám-protokoll, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, célzott lakossági elérés).

- Csúcsidőszaki energiaigény mérséklése és helyi ellátásbiztonság erősítése: önkormányzati épületeken a nyári klimatizálási csúcsterhelés csökkentése passzív hűtési megoldásokkal (árnyékolás, éjszakai szellőztetés), a helyi napelemes termelés bővítése, valamint a szolgáltatókkal való egyeztetés a kerületi hálózat terhelhetőségéről.

3.4 Energiaszegénység

A 2019-es SECAP már a helyzetelemzés részeként azonosította az energiaszegénységet mint a kerületi energia- és klímapolitika egyik központi kérdését: a mélyszegénység, az alacsony megtakarítási képesség, a rossz energiahatékonyságú lakások magas aránya és a műemléki kötöttségek együttesen növelik a lakosság kitettségét. A Covenant of Mayors újabb elvárásai szerint ez nem csupán jövedelmi, hanem lakásminőségi, egészségügyi, társadalmi és intézményi probléma is – különösen érintettek az alacsony jövedelmű bérlők, az idős egyedül élők, a rossz állapotú bérházak és társasházak lakói, a kisgyermekes családok, valamint azok a háztartások, amelyek nem rendelkeznek önerővel a korszerűsítéshez.

3.4.1 Energiaszegénység helyzete Józsefvárosban

Józsefváros társadalmi szerkezete erősen heterogén: magasabb jövedelmű, jó lakáskörülményekkel rendelkező háztartások élnek egymás mellett súlyosan hátrányos helyzetű, lakhatási szegénységgel küzdő csoportokkal. A lakásállomány jelentős része kis alapterületű, egyszobás bérlakás, magas a komfort nélküli és a felújítandó lakások aránya, és a jogcím nélküli lakáshasználat, a rezsitartozás, valamint az állami kisajátítások okozta bizonytalanság sok háztartás helyzetét teszi sérülékennyé – a kisajátítások egyúttal tovább szűkítik az önkormányzat mozgásterét, miközben az érintett bérlők elhelyezését és az üres, rossz állapotú lakások felújítását is saját forrásból kell vállalnia.

A 2026. évi lakásgazdálkodási terv adatai is ezt a képet erősítik: az önkormányzat tulajdonában lévő 3860 lakás 19%-a komfort nélküli vagy szükséglakás, 29%-a pedig romos vagy felújítandó műszaki állapotú. Mivel azonban a kerület lakásállományának kb. 90%-a magántulajdonú, az energiaszegény háztartások többsége is magántulajdonú lakásban él, nem az önkormányzati szektorban. Az energiaszegénység mérséklése többek között ezért is szorosan összefügg a lakásállomány korszerűsítésével és a felújítások ütemével.

Az önkormányzat az elmúlt években több eszközzel is reagált a helyzetre. A társadalmi sérülékenység csökkentésére létrehozta a Lakhatási csoportot és a LakóTér irodát, elindította a Lakásügynökséget, bővítette a lakhatási támogatást, jelentősen növelte a bérház- és bérlakásfelújítási forrásokat, és speciális programokat (LÉLEK, LÉLEK-Esély, krízislakások) működtet. Az energiaoldalon a lakossági LED-csere program, az ingyenes energetikai csomagok, az energiahatékonysági tanácsadás és az energetikai adatbázis a rezsiterhek csökkentését és a tudatos energiahasználatot támogatják, míg a bérház- és lakásfelújítások, a ComActivate projekt és az önkormányzati Otthonfelújítási pályázat a bérlakásállomány energetikai korszerűsítését célozzák. Az Otthonfelújítási pályázat keretében 2018 és 2024 között 617 pályázat nyert támogatást – elsősorban nyílászárócserére, gázkonvektor-cserére, klímaberendezésre, burkolat- és fürdőszoba-felújításra –, a részvétel feltétele a RenoPont energiahatékonysági tanácsadásán való igazolt részvétel volt, így a beruházások valódi energiamegtakarítást is eredményeznek.

Mindez azt mutatja, hogy az energiaszegénység helyi kezelése nem szűkíthető le rezsitámogatási kérdésre: épületenergetikai korszerűsítés, célzott tanácsadás és szemléletformálás, az önkormányzati bérlakásállomány műszaki javítása és a szociális programok együttes alkalmazására van szükség – ez indokolja, hogy az energiaszegénység a SECAP végrehajtásában önálló témaként és horizontális szempontként is megjelenjen.

3.4.2 Energiaszegénységi ráta becslése

Az energiaszegénység feltérképezése új kihívás elé állítja a településeket: közvetlen adatgyűjtésre sem a KSH, sem az önkormányzat nem rendelkezik eszközzel, ezért – a Polgármesterek Szövetsége Energiaszegénységi jelentéstételi útmutatójában javasolt módszert követve – becsléssel állapítjuk meg a CoM-on kötelezően rögzítendő mutatót.

Energiaszegény háztartások aránya = (azok a háztartások, ahol energiakiadás / jövedelem > 10%) / összes háztartás száma × 100

- Józsefváros lakónépessége 2024 végén 71 033 fő (KSH). Budapest átlagos háztartásnagysága a 2022-es népszámlálás alapján 1,9 fő – ez a VIII. kerületre is alkalmazható, ahol az elöregedő és egyedülálló háztartások aránya különösen magas. Becsült háztartásszám: 71 033 / 1,9 = ~37 386 db.
- Az EUROSTAT legfrissebb adatai szerint a magyar háztartások 6,1%-a nem tudta megfelelően fűteni otthonát, 7,1%-uk hátralékban volt valamilyen közüzemi számlával. A két indikátor átlaga: 6,6%.
- Székesfehérvárral ellentétben, ahol az átlagosnál magasabb GDP indokolja a lefelé korrekciót, Józsefváros esetén felfelé kell korrigálni: a kerület Budapest szociálisan legsérülékenyebb területei közé tartozik, a háztartások jövedelme az országos átlagnál ~15–20%-kal alacsonyabb, az épületállomány jelentős része régi, rosszul szigetelt bérlakás. Alkalmazott ráta: 8%.

Eredmény:

- 37 386 db × 8% = ~2 991 db energiaszegény háztartás Józsefvárosban.[8]

A háztartások 8%-a fordítja jövedelme legalább 10%-át energiaszolgáltatásokra. Ez az adat becslés, amelynek pontosítása a következő SECAP-felülvizsgálat keretében, célzott adatgyűjtéssel (pl. szociális iroda adatai, közüzemi hátralékosok száma) elvégzendő feladat.

8 2023 őszén a Magdolna és Orczy negyedekben készült nagymintás felmérés szerint az önkormányzati bérlők és a legalább 10 éve tulajdonosok 16–17%-a, míg a magánbérlők és a friss tulajdonosok mindössze 1,5–2,7%-a érzékelt fűtési problémát. Figyelembe véve, hogy a lakásállomány kb. 8%-a önkormányzati, és az elmúlt 10 évben a lakók kb. 38%-a költözött, a fűtési problémákkal küzdők súlyozott aránya a két negyedben kb. 11% körülire becsülhető. Mivel Orczy és Magdolna a kerület legrosszabb helyzetű negyedei közé tartoznak, a kerület egészére vetített arány ennél alacsonyabb, feltehetően 10% alatti lehet – tehát nagyságrendileg hasonló eredményre vezet, mint a jelen dokumentum becslése, eltérő módszertani logika mentén.

4. Jövőkép és célrendszer

„Klímabarát, közösség-centrikus, élhető, egészséges Józsefváros"[9]

4.1 Józsefváros 2030-as klíma- és energiajövőképe

Józsefváros átfogó céljai 2030-ig

MITIGÁCIÓ	ADAPTÁCIÓ	ENERGIA SZEGÉNYSÉG	SZEMLÉLET FORMÁLÁS
CO_2 -40% 2030-ig	klímareziliencia	társadalmi igazságosság	közösségi részvétel

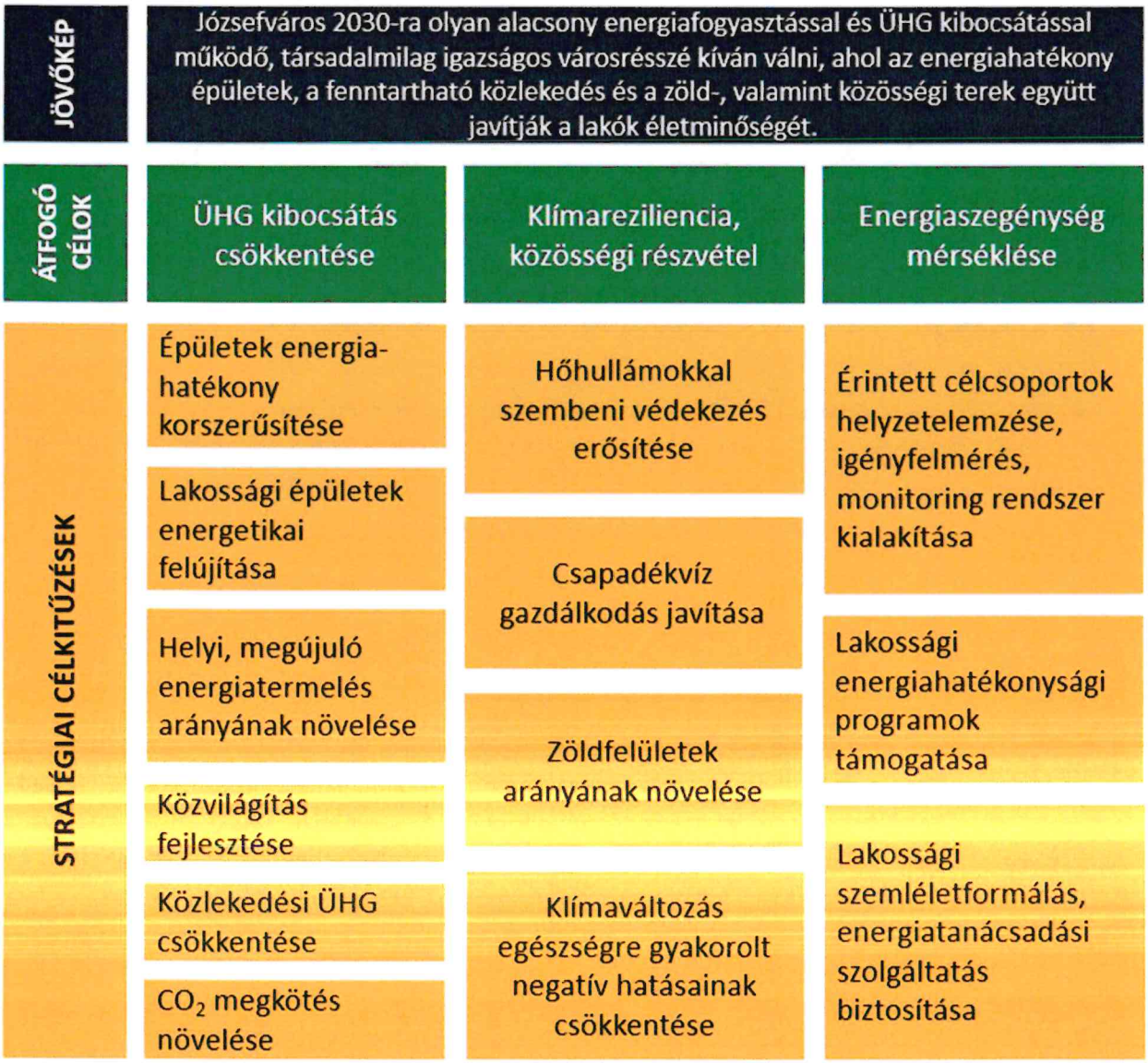
A négy pillér együtt szolgálja a 2030-as klíma- és energiacélokat, a Klímastratégiával, a Környezetvédelmi Programmal és a JKIT-tel összhangban.

2. ábra – Budapest Főváros VIII. kerület SECAP átfogó céljai

A 2019-ben elfogadott józsefvárosi Fenntartható Energia és Klíma Akcióterv, a Klímastratégia, a Környezetvédelmi Program, a Településfejlesztési Koncepció és az Integrált Településfejlesztési Stratégia közösen egy olyan 2030-as jövőképet rajzolnak fel, amelyben Józsefváros biztonságos, igazságos és klímareziliens belvárosi kerületként működik.

A jövőkép központi eleme, hogy a kerület a 2019-es bázisévhez képest legalább 40%-kal csökkenti CO2-kibocsátását 2030-ig, miközben a fejlesztések nem növelik, hanem mérséklik a társadalmi egyenlőtlenségeket, és javítják a lakók életminőségét. A stratégiai célok következetesen azt hangsúlyozzák, hogy a klímacélok elérése csak akkor tekinthető sikeresnek, ha az energiahatékonysági beruházások, a zöldinfrastruktúra-fejlesztések, a közlekedési beavatkozások és a gazdaságfejlesztés egymást erősítve valósulnak meg.

[9] Józsefváros Klímastratégia, 2021

3. ábra Budapest Főváros VIII. kerület SECAP célrendszere

Józsefváros klímacéljai

A kerület vállalta, hogy 2030-ra legalább 40%-kal csökkenti a CO_2-egyenértékű kibocsátást a 2019-es bázisévhez képest, összhangban a Covenant of Mayors kötelezettségvállalásaival. Emellett a SECAP négy pillére (mitigáció, adaptáció, energiaszegénység, szemléletformálás) mentén kijelölt célok együttesen szolgálják a klímareziliens, igazságos átmenetet (lásd 4.2, 4.3 és 4.4 fejezetek).

13. táblázat Budapest VIII. kerület Józsefváros SECAP monitoring mutatói

- **CO_2e kibocsátás csökkentése:** ≥ 40% (2030-ra)
- **Mitigációs intézkedéscsomagok:** M1–M8 (8 ágazati csomag, lásd 5. fejezet)
- **Klímaadaptációs intézkedések:** A1–A5 (5 prioritásterület, lásd 4.3 fejezet)
- **Energiaszegénység csökkentése:** E1–E3 (3 célzott eszközcsoport, horizontális prioritás

4.2 Mitigációs célok 2030-ig

A mitigációs célrendszer központi eleme a 40%-os CO_2-kibocsátás-csökkentés elérése 2030-ig a 2019-es bázisévhez képest. Ehhez az önkormányzati épületállomány, a lakossági szektor, a közvilágítás, a közlekedés, a hulladék- és szennyvízkezelés, valamint a helyi energiatermelés területén meghatározott intézkedéscsomagok (M1–M8, lásd 5. fejezet) járulnak hozzá. Fő irányok: önkormányzati és bérházi (magántulajdonú társasházi) épületek szerkezeti/energetikai felújítása, lakossági energiahatékonysági és megújuló programok erősítése, közvilágítás korszerűsítése, közlekedési kibocsátások mérséklése (forgalomcsillapitás, kerékpáros/gyalogos fejlesztések, flotta zöldítése) és a helyi megújulóenergia-termelés növelése.

Fontos megjegyezni, hogy a kerület teljes (ipar nélküli) **kibocsátásának mindössze 11–12%-a származik olyan épületekből, létesítményekből és eszközökből (önkormányzati épületek és intézmények, közvilágítás, önkormányzati flotta), amelyek felett az önkormányzatnak közvetlen tulajdonosi vagy üzemeltetői ráhatása van**. A kibocsátás túlnyomó többsége (~88%) magántulajdonú lakóépületekből, nem önkormányzati szolgáltató/tercier épületekből, valamint magán- és tömegközlekedésből származik – ezekre az önkormányzat csak közvetett eszközökkel (pályázati közvetítés, tanácsadás, szabályozási kezdeményezés) tud hatni.

A 40%-os kerületi célhoz akkor is szükség lenne arra, hogy a magánszektor kibocsátása 2025 és 2030 között további ~32%-kal csökkenjen. Az önkormányzati intézkedések önmagukban, bármilyen ambiciózusak is, nem elegendőek a cél eléréséhez; a célteljesítés érdemben azon múlik, hogy a magántulajdonú épületállomány felújítási üteme és a magánközlekedés kibocsátás-csökkentése mennyire gyorsul fel – ezekre nézve **az önkormányzat elsősorban ösztönző, tájékoztató és forráselérést segítő szerepet tud vállalni** (ld. 5.1 fejezet, M2–M3 intézkedéscsoportok)

Mitigációs célkitűzések ágazatonként

Az intézkedéscsomagok együttesen szolgálják a 40%-os kibocsátás-csökkentési célt 2030-ig.

4. ábra Budapest Főváros VIII. kerület mitigációs célkitűzései

4.3 Adaptációs célok

Az adaptációs célrendszer elsősorban a hőhullámok, az intenzív csapadékesemények, a városi hősziget-hatás, valamint a sérülékeny csoportok (idősek, kisgyermekes családok, energiaszegénységben élők) védelmére épül. Cél, hogy 2030-ra jól kapcsolódó zöldfelületi hálózat, klímaadaptív közterek és a szélsőséges időjárási eseményeknek ellenálló épület- és infrastruktúra-állomány jöjjön létre. Fő irányok: zöldinfrastruktúra kiterjesztése és minőségi fejlesztése, csapadékvíz-megtartás erősítése, hűs pontok és árnyékolt közterek bővítése, a sérülékeny csoportokat elérő szociális/egészségügyi rendszerek megerősítése, és az épített infrastruktúra klímaadaptív felújítása.

Klímaadaptációs célkitűzések

A1	A2	A3	A4	A5
Hőhullámokkal szembeni védekezés és városi hősziget hatás csökkentése	Csapadékvíz megtartás és intenzív csapadék kezelése	Zöld infrastruktúra fejlesztése és biodiverzitás	Sérülékeny csoportok védelme és közösségi reziliencia	Épített környezet sérülékenységének csökkentése

5. ábra Budapest Főváros VIII. kerület adaptációs célkitűzései

4.4 Energiaszegénység és társadalmi igazságosság

A jövőkép horizontális célja az energiaszegénység mérséklése és a társadalmi igazságosság erősítése: a fejlesztések a leginkább sérülékeny csoportok számára is elérhetők legyenek, és csökkentsék a kerületen belüli területi és társadalmi egyenlőtlenségeket. A Lakásgazdálkodási Terv, a klímastratégiai intézkedések és az energiaszegénységre fókuszáló programok (ComActivate, LakóTér) alapján a bérház- és lakásfelújítások, a lakossági energiahatékonysági támogatások és a szociális ellátórendszer eszközei célzottan enyhítik az energiaszegénységet. A mitigációs és adaptációs intézkedések tervezése során minden esetben vizsgálandó a sérülékeny csoportokra gyakorolt hatás, és a programokhoz való hozzáférés, a terhek és haszonok megoszlása igazságos kell legyen. Fontos ugyanakkor jelezni, hogy a magántulajdonú lakásállományra (a kerület lakásállományának kb. 90%-a) vonatkozóan – ahol az energiaszegények többsége él – a jelenlegi önkormányzati eszközök mellett rövid távon nem várható érdemi, nagy volumenű előrelépés; ehhez elsősorban állami vagy uniós forrású, többlakásos épületekre irányuló felújítási programok szükségesek, amelyek elérhetősége a következő években bizonytalan.

Energiaszegénység csökkentésének eszközei

E1	E2	E3
Energiaszegénységben érintett csoportok helyzetelemzése	Lakhatási energiahatékonysági támogatás	Szemléletformáló, energetikai tanácsadás

6. ábra – Budapest Főváros VIII. kerület energiaszegénység csökkentési célkitűzései

4.5 Bázisleltár módosítása

A monitoring során felülvizsgálatra került a 2019. évi bázisleltár. A SECAP módszertan nem javasolja az ETS-ágazatok (és az önkormányzati hatáskörön kívüli ipari tevékenységek) megjelenítését a kibocsátási leltárban, továbbá az önkormányzatnak sincs közvetlen ráhatása az ipari szereplőkre, ezért ezek kivételre kerültek: a bázisérték így 344 250 t/CO_2-ról 280 443 t/CO_2-ra, a 2030-as célérték 206 550 t/CO_2-ról 168 266 t/CO_2-ra módosult.

5. Célkitűzések és intézkedések előrehaladása

A felülvizsgálat során a Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT) 2023–2024-es beszámolója, a 2025–2026-os tervezett intézkedések, valamint a 2024–2029-es Környezetvédelmi Program intézkedési rendszere összevetésre került a SECAP célkitűzéseivel.

A SECAP-ot kiegészítő, 2023 óta megvalósult és tervezett főbb intézkedések

SECAP kapcsolódás	Intézkedéscsoport	Megvalósult / folyamatban lévő intézkedések
M1, M3, E2	Önkormányzati és lakossági energetika	LED-csere program, energetikai ajándékcsomagok, lakossági tanácsadás, energetikai adatbázis (PANDA) működtetése.
M4	Közvilágítás	LED-alapú közvilágítás-korszerűsítések több helyszínen, fővárosi együttműködésben.
M5	Fenntartható közlekedés és flotta	Elektromos járművek beszerzése (JGK Zrt.); kerékpáros programok, MOL Bubi bővítése, 100+ mikromobilitási pont, 83M troli, eső- és napvédett buszmegállók; forgalomcsillapitás (Magdolna-negyed, Tisztviselőtelep, Corvin-Losonci-Orczy negyedek).
M7, A3	Zöldinfrastruktúra	Telkes Mária program; „Fogadj örökbe egy közterületet!"; utcafásitás; közösségi kertek; fakataszter (6 087 fa).
M3, A4, E1	Energiaszegénység csökkentése	LED-program, energetikai csomagok, lakossági tanácsadás, önkormányzati bérházak szerkezeti felújítása (57 kész, 69 folyamatban); ComActivate és LakóTér programok.
Horizontális	Szabályozás, monitoring, szemléletformálás	JÓKÉSZ klímavédelmi módosításai; helyi adatgyűjtés és monitoring eszközök; hivatali, óvodai és lakossági szemléletformálás.

5.1 Mitigáció (MEI)

A 2019 és jelen monitoring év között számos olyan intézkedés és beruházás valósult meg Józsefvárosban, amelyek közvetlenül vagy közvetve hozzájárultak az energiafogyasztás és a CO_2-kibocsátás csökkentéséhez, a klímaadaptáció erősítéséhez, illetve az energiaszegénység mérsékléséhez. E cél elérésére az eredeti SECAP dokumentumban több átfogó intézkedéscsoport és konkrét intézkedés került meghatározásra, amelyek többek között az épületek energiahatékonyságának javítására, a közlekedési szektor kibocsátásának mérséklésére, valamint a megújuló energiaforrások arányának növelésére fókuszálnak. A 2019 és 2025 közötti kibocsátás-csökkenés mértékét az alábbi táblázat összesíti.

	CO_2 kibocsátás [t/CO_2]
Kiindulási érték (2019) – módosított	**280 443**
Köztes év (2025)	**230 303**
Csökkentés mértéke	**17,9%**
Célérték (2030)	**168 266**

A monitoring során elkészült a 2025. évre vonatkozó köztes kibocsátási leltár.

Bázis év: 2019

Köztes leltározási év: 2025

Lakónépesség (2025): 71 033 fő

A 2019 és 2025 között megvalósult intézkedések eredményeként Józsefváros CO_2-kibocsátása 280 443 t/CO_2-ról 230 303 t/CO_2-ra csökkent, ami 17,9%-os mérséklést jelent. A 2030-ra vállalt 40%-os cél eléréséhez további ~22 százalékpontos csökkentés szükséges (célérték: 168 266 t/CO_2).

Egy főre eső kibocsátás: 3,65-ről 3,24 t/CO_2/fő-re csökkent.

Ágazat	Villamos energia	Távhő (fűtés/hűtés)	Földgáz	Dízel	Benzin	Egyéb*	Összesen
Önkormányzati épületek, berendezések	67 506	3 019	45 898	0	0	0	116 423
Szolgáltatási szektor épületei	193 701	21 863	108 961	0	0	0	324 525
Lakóépületek	98 729	27 153	209 279	0	0	3 180	338 341
Önkormányzati közvilágítás	3 399	0	0	0	0	0	3 399
Önkormányzati flotta	0	0	0	166	160	58	384
Tömegközlekedés	11 798	0	0	3 639	0	187	15 624
Magán- és kereskedelmi közlekedés	125	0	0	85 400	125 094	16 008	226 627
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	17	0	5	0	0	0	22
ÖSSZESEN	**375 275**	**52 035**	**364 138**	**89 205**	**125 254**	**19 417**	**1 025 324**

14. táblázat Végső energiafogyasztás ágazatonként és energiahordozónként, 2025 [MWh]

** Egyéb: cseppfolyós gáz, fűtőolaj, lignit, szén, egyéb fosszilis tüzelőanyag, növényi olaj, bioüzemanyag, egyéb biomassza, naphő- és geotermikus energia összesítve. Forrás: Budapest VIII. kerület Józsefváros Monitoring Kibocsátásleltár (MEI), 2025. évi leltározási év.*

Ágazat	Villamos energia	Távhő (fűtés/hűtés)	Földgáz	Dízel	Benzin	Egyéb*	Összesen
Önkormányzati épületek, berendezések	15 324	204	10 497	0	0	0	26 025
Szolgáltatási szektor épületei	43 970	6 078	24 999	0	0	0	75 047
Lakóépületek	22 412	6 924	34 319	0	0	1 790	65 445
Önkormányzati közvilágítás	772	0	0	0	0	0	772
Önkormányzati flotta	0	0	0	44	40	1	85
Tömegközlekedés	2 678	0	0	972	0	24	3 673
Magán- és kereskedelmi közlekedés	28	0	0	22 802	31 148	2 569	56 547
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	4	0	1	0	0	0	5
ÖSSZESEN	**85 184**	**13 269**	**73 556**	**23 818**	**31 188**	**3 288**	**230 303**

15. táblázat CO_2e kibocsátás ágazatonként és energiahordozónként, 2025 [t]

** Egyéb: cseppfolyós gáz, fűtőolaj, lignit, szén, egyéb fosszilis tüzelőanyag, növényi olaj, bioüzemanyag, egyéb biomassza, naphő- és geotermikus energia összesítve. Forrás: Budapest VIII. kerület Józsefváros Monitoring Kibocsátásleltár (MEI), 2025. évi leltározási év.*

A CoM-módszertan szerinti öt Covenant-ágazat alapján a monitoringjelentés az önkormányzati épületek, a szolgáltatási szektor, a lakóépületek, a közvilágítás és a közlekedés területén értékeli az előrehaladást. Az alábbi áttekintő táblázat az intézkedéscsomagok állapotát foglalja össze röviden.

Intézkedéscsoport	Főbb eredmények	Státusz
M1 – Önkormányzati épületek	PANDA energiamenedzsment-rendszer (339 fogyasztási hely); 114 kW napelemkapacitás (Polgármesteri Hivatal 50 kW, Teleki téri piac 50 kW, Pitypang óvoda 5 kW, Tücsöklak Bölcsőde 9 kW); 28 bérház szerkezeti felújítása 2022 óta (~1,2 mrd Ft 2024–25-ben); EUCF-projekt keretében 22 intézmény és 57 bérház energetikai auditja; 6 intézményre napelemes kiviteli tervek készen.	Folyamatban
M2 – Szolgáltatási szektor	Ipari szektor kivezetve (önkormányzati hatáskör hiánya); zöld közbeszerzési szempontok integrálva a megelévő eljárásrendbe (külön szabályzat nélkül). 3 intézkedés törölve (megújuló energia ipari szektorban, korszerűsítés ipari szektorban, szemléletformálás ipari szektorban).	Részben megvalósult
M3 – Lakossági szektor	LED-csere program (300+ háztartás, ~3 000 LED-izzó, ~50 t CO_2/év és ~5,5 M Ft/év megtakarítás); energetikai ajándékcsomagok (2023: 400 db, 2024: 750 db); RenoPont felújítási tanácsadás, majd személyre szabott energetikai tanácsadás; Telkes Mária társasházi zöldítési program (46 udvar/homlokzat). Komplex épületfelújítás és lakossági megújuló program terén érdemi előrelepés még nem történt.	Folyamatban
M4 – Közvilágítás	2022–2026 között 124 db lámpatest LED-cseréje (József u., Nagyfuvaros u., Diószegi u., Muzsikus Cigányok parkja, Nagytemplom u., Szerdahelyi u., Lujza u., Lósy Imre u., Füvészkert u., Dugonics u., Teleki László tér + utcafelújításokhoz kapcsolva: Bacsó Béla u., Krúdy u., Mária u., Déri Miksa u., Práter u., Tömő u.); becsült megtakarítás: ~15 MWh/év, ~3,6 t CO_2/év. Tervezett 2027-re: Losonci tér, Nap u., Visi Imre u., Koltói Anna tér.	Folyamatban
M5 – Közlekedés	JGK Zrt. flottában 5 elektromos jármű (2025); 3 db eső- és napvédett buszme gálló; kerékpáros infrastruktúra-fejlesztés (Práter, Tömő, Krúdy, Mária u. stb.); MOL Bubi-bővítés, 100+ mikromobilitási pont; forgalomcsillapitás: Magdolna-negyed (2023), Corvin-Losonci-Orczy negyedek (2025), Csarnok-Népszínház negyedek (2026); 30 km/h-s zóna bevezetése folyamatban.	Folyamatban
M6 – Hulladék és szennyvíz	Szelektív hulladékgyűjtés minden háztartás számára elérhető; Polgármesteri Hivatal belső szelektív gyűjtés bővítve (2022+), dolgozói képzés (2023). Szennyvízkezelés fővárosi hatáskör. További hulladékudvar létesítése tervezett.	Részben megvalósult
M7 – CO_2-nyelő	6 087 fa kataszterezve; park- és térfelújítások (Bláthy park, Tolnai kert, Kálvária tér, Mikszáth Kálmán tér, Corvin sétány stb.); 46 társasházi udvar zöldítve; 4 000 m² extenzív gyepgazdálkodás; esőkert kialakítva.	Folyamatban
M8 – Energiatermelés	114 kW telepített napelemteljesítmény (lásd M1); 6 intézményre kiviteli tervek készen (2025–2026-ban megvalósul); EUCF-projekt alapján bővítés tervezett. Hőszivattyús rendszer telepítéséről adat nem érkezett.	Folyamatban

M1 – Önkormányzati épületek, berendezések, létesítmények

Az M1 intézkedéscsomag az önkormányzati tulajdonú épületállomány energiafogyasztásának és CO_2-kibocsátásának csökkentését célozza. A SECAP hét önálló intézkedést sorolt ide (4.1.1–4.1.7); az alábbi táblázatok intézkedésenként mutatják be az eredeti célokat és a 2022 óta elért tényleges előrehaladást.

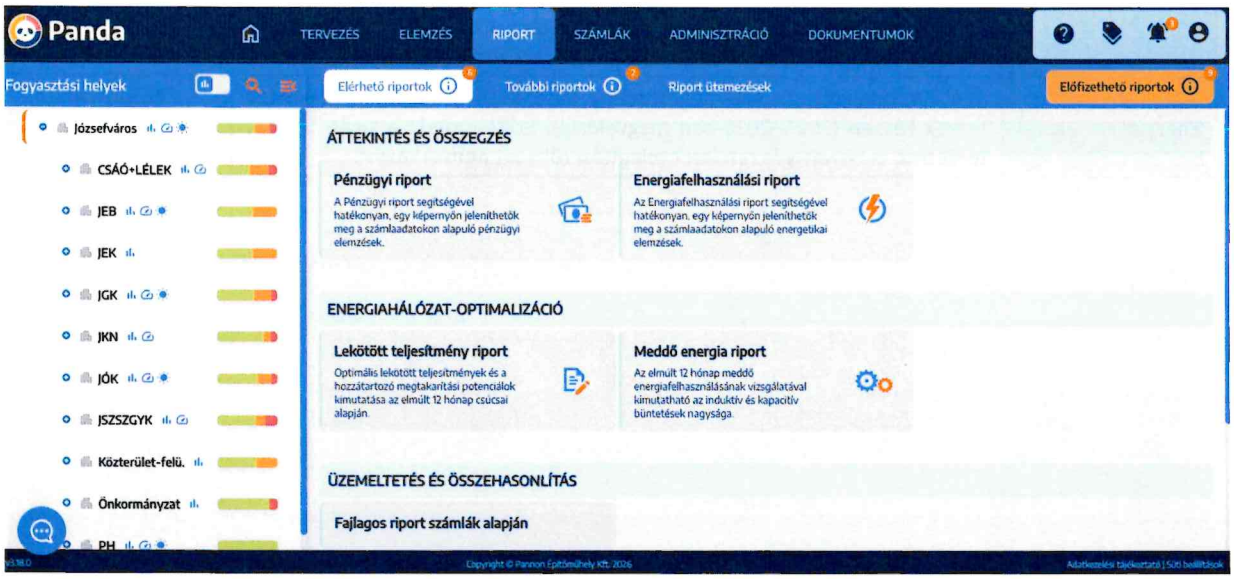
M1.1 – Önkormányzati energiagazdálkodási adatbázis létrehozása (eredeti SECAP 4.1.1)

Az eredeti terv egy egységes, évről-évre frissített energiastatisztikai adatbázis felállítását tűzte ki célul, hogy az önkormányzati intézmények fogyasztása összehasonlíthatóvá, elemezhetővé váljon, és megalapozza az energetikai pályázatok, auditok tervezését.

2022 óta a PANDA energiamenedzsment-rendszer felépült és működik: 339 fogyasztási helyet követ nyomon földgáz- és villamosenergia-adatok tekintetében, ami az eredetileg vázolt cél lényegi megvalósulását jelenti. A rendszer megalapozta a 2023-as EUCF-projekt energetikai elemzéseit is.

A 2026–2030 közötti időszakban javasolt a rendszer bővítése a megtermelt megújuló energia (napelem) pontos nyomon követésével, valamint a hőfogyasztási adatok finomabb, épületenkénti bontásával.

Illeszkedő SECAP mitigációs célkitűzés kódja	M1
Időtáv / ütemezés	Eredeti: 2022-től folyamatos | Tény: 2022–2023-ban kiépült, azóta működik
Eredmény / indikátor	Eredeti: nem számszerűsített cél | Tény: 339 fogyasztási hely nyomon követve
Felelős	Városüzemeltetési és Zöld Iroda, külső/belső energetikai szakértő
Előrehaladás	**Megvalósult, folyamatosan működik**

7. ábra PANDA energiamenedzsment rendszer képernyőképe

M1.2 – Energiahatékonysági beruházások önkormányzati épületeknél (eredeti SECAP 4.1.2)

Az eredeti SECAP kb. 50 önkormányzati középület (óvodák, bölcsődék, idősklubok, hivatali épületek) felmért állapota alapján szigetelési, nyílászárócsere, fűtéskorszerűsítési és világítás-korszerűsítési csomagot javasolt, évi 3–5 épületre fókuszálva, 2–3 milliárd Ft becsült összköltséggel.

2022 óta megvalósult: a JKIT-beszámolók szerint nyílászárócsere a Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ két telephelyén, a LÉLEK-Ház I. és LÉLEK-Pont Irodánál (2 127 m²) és a Népszínház utcai intézménynél. Az EUCF-projekt keretében 22 intézmény és 57 bérház energetikai auditja készült el, megalapozva a további felújítási sorrendet. Emellett önálló, a SECAP középület-listájától részben eltérő irányban, 28 önkormányzati bérház szerkezeti felújítása indult (57 lakás elkészült 2025-ben, 69 folyamatban) – ez utóbbi elsősorban a lakásállományt, nem a középületi kört érinti, így célcsoportját tekintve kiegészíti, nem helyettesíti az eredeti intézkedést.

A 2030-ig hátralévő időszakban a legnagyobb fogyasztású középületek (pl. Szent Kozma Egészségügyi Központ, Polgármesteri Hivatal) energetikai mélyfelújítása a legnagyobb megtakarítási potenciállal bíró, még el nem indított beavatkozás; ennek ütemezését és forrástervét a soron következő felülvizsgálati szakaszban kell kidolgozni.

Illeszkedő SECAP mitigációs célkitűzés kódja	M1
Időtáv / ütemezés	Eredeti: 2022–2030 | Tény: folyamatban, a tervezetthez (évi 3–5 épület) képesti tényleges ütemről nincs pontos kimutatás
Eredmény / indikátor	Eredeti: ~2–3 mrd Ft, 1860 MWh/év megtakarítás, 390 t CO_2/év csökkentés | Tény: 3 telephelyen nyílászárócsere, 22 intézmény + 57 bérház auditálva, 28 bérház szerkezeti felújítása
Felelős	Városüzemeltetési és Zöld Iroda, Városépítészeti Iroda, Rév8 Zrt.
Előrehaladás	**Folyamatban, a célhoz képest még korai szakaszban**

M1.3 – Megújuló energiaforrások használata önkormányzati épületeknél (eredeti SECAP 4.1.3)

Az eredeti cél, hogy 2030-ra az önkormányzati épületállomány áramfogyasztásának legalább 60%-át napelemes rendszerek fedezzék, fűtésének legalább 20%-át pedig megújuló (elsősorban hőszivattyús) energia biztosítsa – becsült összköltség kb. 500 millió Ft napelemre, várt termelés 1650 MWh/év (napelem) és ~10 000 MWh/év (hőszivattyú), 375 + 2000 t CO_2/év csökkentéssel.

2022 óta megvalósult napelemes rendszer telepítés: Polgármesteri Hivatal (50 kW), Teleki téri piac (50 kW), Pitypang Tagóvoda (5 kW), Tücsöklak Bölcsőde (9 kW), Székhelyóvoda, Családok Átmeneti Otthona[10]. Az EUCF-projekt alapján további 6 intézményre készültek kiviteli tervek, megvalósításuk 2025–2026-ban várható. Hőszivattyús rendszer telepítéséről nincs nyilvántartott adat.

A 114 kW jelenlegi kapacitás az eredeti 1650 MWh/év termelési célhoz (durván becsülve néhány száz kW teljesítményigény) képest még jelentősen elmarad; a hőszivattyús cél elérése felé eddig nem történt dokumentált lépés. A 6 tervezett intézmény megvalósítása és a hőszivattyús lehetőségek felmérése a legfontosabb következő lépés.

2025. októberében került meghirdetésre a Polgármesteri Hivatal épületére történő HMKE (napelemes háztartási méretű kiserőmű). A projekt tervezett adatai:

- 161 db, minimum 430 Wp teljesítményű napelem
- befoglaló méret egyenként 1722x1134x30 mm,
- típus: monokristályos P-type vagy N-type modul.
- DC oldali összteljesítmény: 69 kWp
- AC oldali összteljesítmény: 50 kVA

Illeszkedő SECAP mitigációs célkitűzés kódja	M1
Időtáv / ütemezés	Eredeti: 2022–2030 | Tény: napelem korai-középső fázisban, hőszivattyú kezdeti fázisban
Eredmény / indikátor	Eredeti: áram 60%-a napelem, fűtés 20%-a megújuló 2030-ra | Tény: 114 kW telepített (50+50+5+9 kW), 6 további intézményre kiviteli terv kész
Felelős	Városüzemeltetési és Zöld Iroda, Városépítészeti Iroda, Révő Zrt., JGK Zrt.
Előrehaladás	Folyamatban, a 2030-as céltól jelentős elmaradással

[10] https://jozsefvaros.hu/otthon/hirdetotabla/hirek/2024/04/hat-keruleti-intezmeny-epuletere-terveztet-napelemes-rendszert-a-jozsefvarosi-onkormanyzat/

M1.4 – Önkormányzati dolgozók energiatakarékossági szemléletformálása (eredeti SECAP 4.1.5)

Az eredeti terv évenkénti képzéseket (150 ezer Ft/képzés) és kétévente egy intenzív szemléletformáló kampányt irányzott elő, azzal a céllal, hogy 2030-ra a kommunális szektor energiafogyasztása akár 20%-kal csökkenjen a tudatosabb üzemeltetés révén (max. 31 500 MWh/év, max. 6 700 t CO_2/év).

A dolgozói energiatudatossági képzés a ComActivate projekt keretében zajlik, a PANDA-rendszer adataira és az EUCF-eredményekre építve. Önálló, kétévente megrendezett szemléletformáló kampány vagy intézményi verseny (a legalacsonyabb fajlagos fogyasztású intézmény jutalmazása) eddig nem valósult meg dokumentáltan.

Számszerűsített eredmény (elért energiamegtakarítás, résztvevők száma) a jelenlegi monitoring-ciklusban nem áll rendelkezésre; ennek mérését és nyomon követését a JKIT keretében javasolt kialakítani a következő időszakban.

Illeszkedő SECAP mitigációs célkitűzés kódja	M1
Időtáv / ütemezés	Eredeti: 2022–2030 | Tény: folyamatban, az ütemezésről nem áll rendelkezésre pontos adat
Eredmény / indikátor	Eredeti: max. 20% energiamegtakarítás 2030-ra (max. 31 500 MWh/év, max. 6 700 t CO_2/év) | Tény: nem számszerűsített
Felelős	Városüzemeltetési és Zöld Iroda, Jegyzői Referatúra
Előrehaladás	**Folyamatban, eredmények mérése fejlesztésre szorul**

Az eredeti SECAP 4.1.7 intézkedése (az Energiahatékonysági Kötelezettségi Rendszer nyomon követése) a felülvizsgálat során törlésre került: a rendszer az energiaszolgáltatókat kötelezi megtakarításra, az önkormányzat számára nem biztosít érdemi, önállóan végrehajtható hatáskört, ezért tartalma az M1 csomag általános koordinációjába olvadt be.

M2 – Ipari és szolgáltatási szektor

Az eredeti SECAP (4.3 fejezet) három intézkedést irányzott elő a szolgáltató és ipari szektor számára, ezek azonban a felülvizsgálat során törlésre kerültek, mivel az önkormányzatnak nincs közvetlen beruházási vagy szabályozási hatásköre ezen a területen. Az M2 csomag jelenlegi tartalma egy önkormányzati hatáskörben tartható, horizontális intézkedés.

M2.1 – Zöld közbeszerzés (eredeti SECAP 4.1.6)

Az eredeti SECAP nem rendelt számszerű célt ehhez az intézkedéshez, csak azt javasolta, hogy az önkormányzat fokozatosan, szakember bevonásával vezessen be zöld szempontokat a közbeszerzéseibe (pl. energiacímkés termékek előnyben részesítése, zöld közbeszerzési szabályzat kidolgozása).

A zöld szempontok a műszaki-alkalmassági követelmények közé integrálva érvényesülnek a Zöld Iroda által lefolytatott beszerzésekben, önálló, írásba foglalt zöld közbeszerzési szabályzat azonban egyelőre nincs.

A következő lépés egy formális zöld közbeszerzési szabályzat kidolgozása lenne, amely egységesítené a jelenleg eseti jelleggel alkalmazott szempontokat valamennyi önkormányzati beszerzési eljárásra.

Illeszkedő SECAP mitigációs célkitűzés kódja	M2
Időtáv / ütemezés	Eredeti: 2022-től folyamatos | Tény: folyamatban
Eredmény / indikátor	Eredeti: nem számszerűsített cél | Tény: zöld szempontokat alkalmazó eljárások aránya nem mért
Felelős	Városüzemeltetési és Zöld Iroda, Jogi Iroda
Előrehaladás	**Részben megvalósult**

Törölt intézkedések: az eredeti SECAP 4.3.1 (megújuló energiaforrások hasznosítása a szolgáltató és ipari szektorban), 4.3.2 (korszerűsítések, technológiafejlesztés az ipari és szolgáltató szektorban) és 4.3.3 (energiatudatos üzemeltetés, szemléletformáló kampányok a szolgáltató szektorban) intézkedései a felülvizsgálat során törlésre kerültek, mivel ezek megvalósítása és nyomon követése teljes egészében a magán- és vállalati szereplők döntésén múlik, amelyre az önkormányzatnak nincs érdemi ráhatása vagy adatgyűjtési lehetősége. Módszertani kapcsolódás: ezzel összhangban az ipari szektor (nem-ETS) kibocsátási adatai a bázisleltárból és a köztes leltárból is kikerültek (lásd 4.5 fejezet).

M3 – Lakossági szektor

A lakossági szektor a kerület második legnagyobb energiafogyasztója, és a 2019-es alapmérés szerint a teljes energiafelhasználás 26%-át adta. Az eredeti SECAP (4.2 fejezet) hat intézkedést irányzott elő, melyek közül öthöz kapcsolódik a jelenlegi monitoring-ciklusban is dokumentált előrehaladás.

M3.1 – Lakossági energiahatékonysági beruházások (eredeti SECAP 4.2.1)

Az eredeti cél, hogy 2022 és 2030 között a családi házak 20%-a (kb. 30 ház) és a társasházak 35%-a (kb. 13 000 lakás) essen át energiahatékonysági korszerűsítésen, 30–40 milliárd Ft összberuházással, 45 700 + 10 000 MWh/év megtakarítást és 9 500 + 2 300 t CO_2/év csökkentést eredményezve. Kiegészítő javaslat volt egy célzott, energiaszegény háztartásokat támogató pénzügyi alap létrehozása háztartási gépek cseréjére (évi 5–10 millió Ft).

Az Otthonfelújítási pályázat keretében 2018 és 2024 között összesen 617 pályázat nyert támogatást – elsősorban nyílászárócserére, gázkonvektor-cserére, klímaberendezésre, burkolat- és fürdőszoba-felújításra –, a részvétel feltétele a RenoPont energiahatékonysági tanácsadásán való igazolt részvétel volt.

A 617 pályázat (egy 6 éves, részben a monitoring-időszak előtti periódusra eső szám) a 13 000 lakásos társasházi célhoz képest jelentősen elmarad; komplex, mély energetikai felújítás (külső hőszigetelés, fűtéskorszerűsítés) önálló, célzott programja még nem indult el. A háztartási gépcserét támogató célzott pénzügyi alap nem valósult meg. Megjegyzendő, hogy a vizsgált időszakban az Önkormányzat minden évben elindította a Pécsi Eszter társasházi pályázatot, amelyre a kerületben lévő társasházak és lakásszövetkezetek jelentkezhetnek a közös tulajdonú épületrészek állagjavítására, műszaki felújítására (pl. gázvezeték, elektromos fővezeték, tetőfelújítás) – ez azonban elsősorban életveszély-elhárítási, nem pedig energiahatékonysági célú program. Az önkormányzati bérházakban folyamatosan zajlanak korszerűsítések. 2026 februárjában a Fővárosi Önkormányzattal közösen a kerületben is meghirdetésre került a Budapesti Zöld Panelprogram, amelynek pályázati időszaka június 30-án zárult; hivatalos eredményadat egyelőre nem áll rendelkezésre, a jelzések szerint azonban a lakossági érdeklődés alacsony volt. Az önkormányzat vállalja, hogy a következő felülvizsgálat keretében beszámol a program tényleges eredményeiről.

Illeszkedő SECAP mitigációs célkitűzés kódja	M3
Időtáv / ütemezés	Eredeti: 2022–2030 | Tény: az Otthonfelújítási pályázat 2018 óta fut, folyamatos
Eredmény / indikátor	Eredeti: 30 ház + 13 000 lakás korszerűsítése, 30–40 mrd Ft | Tény: 617 pályázat 2018–2024 között (vegyes, nem kizárólag mélyfelújítási tartalommal)
Felelős	—
Előrehaladás	Folyamatban, a 2030-as céltól jelentős elmaradással

M3.2 – Lakossági megújuló energiás beruházások (eredeti SECAP 4.2.2)

Az eredeti terv szerint a családi házak 35%-án átlagosan 5 kW-os napelemes rendszer, a társasházak különböző arányában (40%/55% méret szerint) nagyobb napelemes rendszerek épülnének ki 2030-ig, kiegészítve napkollektoros és hőszivattyús megoldásokkal – összesen kb. 9 mrd Ft beruházási értékben, 38 000 MWh/év napelemes és kb. 1 900 MWh/év egyéb megújuló energiatermeléssel, 8 600 + 470 + 380 t CO_2/év csökkentéssel.

Háztartási méretű napelemes és egyéb megújuló rendszerek telepítéséről az önkormányzatnak nincs nyilvántartása – ezek kivitelezése és finanszírozása nem önkormányzati hatáskör, és jellemzően állami (pl. korábbi Otthon Melege típusú) programokhoz kötődik.

A belvárosi, sűrű társasházas beépítés, a tetőfelületi korlátok és a kerületben jelentős számú műemléki kötöttség is nehezíti a megvalósítást; a 2026–2030-as időszakban célszerű lenne legalább a társasházi napelem-pályázatok nyomon követését bevezetni.

Illeszkedő SECAP mitigációs célkitűzés kódja	M3
Időtáv / ütemezés	Eredeti: 2022–2030
Eredmény / indikátor	Eredeti: 38 000 MWh/év napelem, 8 600 + 470 + 380 t CO_2/év | Tény: nincs nyilvántartott adat
Felelős	—
Előrehaladás	**Nincs előrehaladás – fókuszváltás vagy adatgyűjtési mechanizmus kialakítása javasolt**

M3.3 – Lakossági energetikai tájékoztatás, tanácsadás – RenoPont (eredeti SECAP 4.2.3)

Az eredeti javaslat egy tartós, ingyenes lakossági energetikai tanácsadó iroda (RenoPont) működtetése volt, amely tájékoztatást nyújt pályázati lehetőségekről, megtérülési számításokról és jó gyakorlatokról, kiemelt figyelemmel az energiaszegénység által érintett háztartásokra (a Gutenberg téri „PowerPoor sarok" mintájára).

A RenoPont Otthonfelújítási Központ 2024. novemberéig működött személyesen a kerületben felállított irodában, ezt követően online érhetők el a szolgáltatásai. Az ingyenes, személyre szabott energetikai tanácsadási szolgáltatás a LakóTér Irodán keresztül működik tovább. A szolgáltatást minden kerületi lakos igénybe veheti, a sérülékeny, nagyhátralékos önkormányzati bérlőket a LakóTér iroda munkatársai közvetlenül is felkeresik. A RenoPont tanácsadás 2024-ig feltétele volt az önkormányzati lakásokat érintő Otthonfelújítási pályázatnak, ami az eredeti intézkedés lényegi megvalósulását jelenti. 2025-től gyakran az energetikai tanácsadáson, a szakértő által javasolt energetikai felújítások megvalósítása érdekében jelentkeznek a pályázók.

Illeszkedő SECAP mitigációs célkitűzés kódja	M3
Időtáv / ütemezés	Eredeti: 2022-től folyamatos | Tény: működik
Eredmény / indikátor	Eredeti: nem számszerűsített, közvetett hatás a felújítási kedven keresztül | Tény: a 617 Otthonfelújítási pályázat feltétele volt a RenoPont-tanácsadáson való részvétel
Felelős	Józsefvárosi Önkormányzat, RenoPont Otthonfelújítási Központ
Előrehaladás	**Megvalósult, folyamatosan működik**

M3.4 – Lakossági szemléletformálás – energiatakarékosság (eredeti SECAP 4.2.5)

Az eredeti cél egy 10%-os áram- és 15%-os fűtésienergia-megtakarítás elérése volt 2030-ra háztartásonként, óvodai/iskolai környezeti neveléssel, tematikus kampányokkal és energiaszegénységgel kapcsolatos célzott kommunikációval támogatva.

2022 óta megvalósult a lakossági LED-csere program (300+ háztartás, kb. 3 000 LED-izzó, becsült ~50 t CO_2/év és ~5,5 M Ft/év megtakarítás), valamint energetikai ajándékcsomagok kiosztása (2023: 400 db, 2024: 750 db) elsősorban energiaszegénységben érintett háztartásoknak. A személyre szabott energetikai tanácsadás során szintén energetikai csomagok kerülnek kiosztásra (pl. páramérők, ablakszigetelő csíkok, hőtükörlapok).

Önálló, óvodai/iskolai környezeti nevelési programról, illetve a SECAP eredeti elképzelése szerinti, kétévente megrendezett nagy volumenű kampánysorozatról nincs adat; a háztartási szintű 10%/15%-os megtakarítási cél teljesülése nem mérhető a jelenlegi adatokból.

Illeszkedő SECAP mitigációs célkitűzés kódja	M3
Időtáv / ütemezés	Eredeti: 2022–2030 | Tény: folyamatban
Eredmény / indikátor	Eredeti: 10% áram / 15% fűtési energia megtakarítás háztartásonként | Tény: LED-csere ~50 t CO_2/év, energetikai csomagok 2023–2024: összesen 1 150 db
Felelős	Városüzemeltetési és Zöld Iroda, Jegyzői Referatúra
Előrehaladás	**Folyamatban, érdemi előrehaladással**

M3.6 – Ökokörök alapítása (eredeti SECAP 4.2.6)

Az eredeti SECAP célja, hogy a kerületi ökokörökhöz évente 60 új háztartás csatlakozzon önkéntesen, 2030-ra összesen 480 résztvevő háztartással számolva (920 MWh/év megtakarítás, 190 t CO_2/év csökkentés), helyi aktivisták képzésére és a Tudatos Vásárlók Egyesületével való együttműködésre építve.

Önkormányzati szervezésben ökokör eddig nem alakult Józsefvárosban. Kapcsolatfelvétel történt a Tudatos Vásárlók Egyesületével, de kapacitáshiány miatt a vezetőképzésbe való belépés nem valósult meg.

Civil szervezetek (pl. helyi lakásszövetkezetek, közösségi kezdeményezések) bevonásával a program a jövőben alacsony költséggel elindítható lenne; ehhez elsősorban szervezeti kapacitásra, nem pénzügyi forrásra van szükség.

Illeszkedő SECAP mitigációs célkitűzés kódja	M3
Időtáv / ütemezés	Eredeti: 2022–2030 | Tény: nem indult el
Eredmény / indikátor	Eredeti: évi 60 háztartás, 2030-ra 480 háztartás, 920 MWh/év, 190 t CO_2/év | Tény: 0 háztartás
Felelős	—
Előrehaladás	**Nincs előrehaladás**

M4 – Közvilágítás korszerűsítése

A közvilágítás fejlesztése döntően fővárosi hatáskör (Budapesti Dísz- és Közvilágítási Kft.); a kerület szerepe a helyszínek azonosításában, az igények jelzésében és a fejlesztések közterületi szempontokkal való összehangolásában áll.

M4.1 – Közvilágítás LED-korszerűsítése (eredeti SECAP 4.1.4)

Az eredeti SECAP idején a kerületben még döntően nátrium- és kompakt fénycsöves közvilágítás üzemelt, közel 5 600 db fényforrással. A terv 2030-ig 40%-os fogyasztáscsökkentést irányzott elő a 2019-es adatokhoz képest (1 220 MWh/év megtakarítás, 280 t CO_2/év csökkentés), azzal a feltételezéssel, hogy a felújítások és új beruházások már kizárólag LED-technológiával valósulnak meg.

2022–2026 között dokumentáltan 124 db lámpatest LED-cseréje valósult meg, illetve van folyamatban (József u., Nagyfuvaros u., Diószegi u., Muzsikus Cigányok parkja, Nagytemplom u., Szerdahelyi u., Lujza u., Lósy Imre u., Füvészkert u., Dugonics u., Teleki László tér, valamint utcafelújításokhoz kapcsolva: Bacsó Béla u., Krúdy u., Mária u., Déri Miksa u., Práter u., Tömő u.), becsült ~15 MWh/év energiamegtakarítással és ~3,6 t CO_2/év csökkentéssel. Tervezett 2027-re: Losonci tér, Nap u., Visi Imre u., Koltói Anna tér.

A 124 db lecserélt lámpatest a kerület teljes, kb. 5 600 db-os fényforrás-állományához képest még a korai szakaszt jelzi (kb. 2%); a teljes állomány LED-re állítása a jelenlegi ütemnél lényegesen gyorsabb cserét igényelne a 2030-as célhatáridőig.

Illeszkedő SECAP mitigációs célkitűzés kódja	M4
Időtáv / ütemezés	Eredeti: 2022–2030 | Tény: 2022–2026 között 124 db lámpatest, 2027-re további helyszínek tervezve
Eredmény / indikátor	Eredeti: 40% fogyasztáscsökkenés, 1 220 MWh/év, 280 t CO_2/év | Tény: 124 db LED-lámpatest, ~15 MWh/év, ~3,6 t CO_2/év (a teljes ~5 600 db-os állomány ~2%-a)
Felelős	Budapesti Dísz- és Közvilágítási Kft. (megvalósítás), Polgármesteri Hivatal (koordináció)
Előrehaladás	Folyamatban, a céltól jelentősen elmaradva

M5 – Közlekedési eredetű CO_2-kibocsátás mérséklése

A közlekedési kibocsátás a kerület teljes emissziójának ~19–24%-át teszi ki; a magánközlekedés az egyetlen legnagyobb kibocsátási tétel. Az önkormányzat hatásköre itt korlátozott: a tömegközlekedés és a forgalom nagy része fővárosi/állami irányítás alatt áll. Az eredeti SECAP (4.4 fejezet) hét intézkedést irányzott elő; ezek mindegyikéhez tartozik a jelenlegi monitoring-ciklusban dokumentált fejlemény.

M5.1 – Alacsonyabb kibocsátású magán- és kereskedelmi járművek (eredeti SECAP 4.4.1)

Az eredeti SECAP az uniós autópiaci kibocsátás-csökkentési szabályozásra és a járműállomány technológiai megújulására alapozva 25%-os kibocsátás-csökkenést feltételezett a teljes kerületi járműállományra 2030-ig (43 000 MWh/év, 10 700 t CO_2/év), az önkormányzat szerepét a töltőinfrastruktúra-fejlesztés támogatásában látva.

A magán- és kereskedelmi járműállomány technológiai megújulása nem önkormányzati hatáskör; ennek üteme országos és uniós szabályozási, illetve piaci folyamatoktól függ, amelyekre a kerületnek nincs közvetlen ráhatása.

Illeszkedő SECAP mitigációs célkitűzés kódja	M5
Időtáv / ütemezés	Eredeti: 2022–2030
Eredmény / indikátor	Eredeti: 25% kibocsátás-csökkenés, 43 000 MWh/év, 10 700 t CO_2/év | Tény: országos/uniós trendektől függ, helyi adat nincs
Felelős	—
Előrehaladás	Nem önkormányzati hatáskör

M5.2 – Elektromos önkormányzati flotta és elektromos buszok (eredeti SECAP 4.4.2)

Az eredeti terv szerint 2030-ig az önkormányzati járműpark teljes egészében, a tömegközlekedési buszpark pedig a Zöld Busz Program keretében elektromos meghajtásúra cserélődne (110 + 13 500 MWh/év megtakarítás, 26 + 3 200 t CO_2/év csökkentés).

A JGK Zrt. Városüzemeltetési Igazgatóságának flottájában fokozatos bővítés történt: 2023-ban 2 db, 2024-ben 4 db, 2025-ben már 5 db elektromos jármű (Goupil G4, Cenntro Logistar 200, Toyota Proace City Electric) üzemel. A Polgármesteri Hivatal saját flottájában elektrifikáció nem történt. A tömegközlekedési buszpark elektromosra cserélése fővárosi (BKK/BKV) hatáskör, ennek helyi ütemezéséről nincs információ.

A JGK Zrt. flottájának bővítése jó ütemben halad; a Polgármesteri Hivatal saját gépjárműparkjának elektrifikálása a felülvizsgálat soron következő szakaszában rövid távon is elindítható konkrét feladat lehetne.

Illeszkedő SECAP célkitűzés mitigációs kódja	M5
Időtáv / ütemezés	Eredeti: 2022–2030 | Tény: JGK Zrt. flottájában folyamatos bővülés 2023 óta
Eredmény / indikátor	Eredeti: teljes flotta + buszpark elektromos, 110 + 13 500 MWh/év, 26 + 3 200 t CO_2/év | Tény: 5 db elektromos jármű a JGK Zrt. flottájában (2025)
Felelős	JGK Zrt. (önkormányzati flotta), BKK Zrt. (buszpark, fővárosi hatáskör)
Előrehaladás	**Folyamatban (JGK Zrt.); Polgármesteri Hivatal flottájánál nincs előrehaladás**

M5.3 – Városi tömegközlekedés és vasúti infrastruktúra fejlesztése (eredeti SECAP 4.4.3)

Az eredeti cél, hogy a kerületben jelenleg autóval közlekedők 15%-a álljon át tömegközlekedésre 2030-ig (17 100 MWh/év megtakarítás, 3 700 t CO_2/év csökkentés), részben a Budapesti Agglomerációs Vasúti Stratégia megvalósulására (pl. negyedórás vonatjárat-sűrítés, vasúti csomópontok összekötése) alapozva – ez utóbbi különösen releváns Józsefváros számára a Keleti pályaudvar miatt.

Kerületi szinten 3 db eső- és napvédett buszmegálló kialakítása valósult meg, továbbiak tervezés/beszerzés alatt állnak. A Budapesti Agglomerációs Vasúti Stratégia tervezése és népszerűsítése tovább folyik fővárosi/állami szinten, de a kerület számára releváns, Keleti pályaudvarhoz kötődő konkrét fejlesztések üteméről nincs naprakész információ.

Mivel ez az intézkedés alapvetően fővárosi és állami (MÁV) léptékű beruházásokon múlik, a kerület eszköztára a helyi kiszolgáló infrastruktúrára (buszmegállók, kapcsolódó közterületek) korlátozódik; ezek folytatása javasolt.

Illeszkedő SECAP mitigációs célkitűzés kódja	M5
Időtáv / ütemezés	Eredeti: 2022–2030 | Tény: helyi elemek (buszmegállók) folyamatban, vasúti stratégia fővárosi/állami ütemben
Eredmény / indikátor	Eredeti: autósok 15%-ának átállása, 17 100 MWh/év, 3 700 t CO_2/év | Tény: 3 db fejlesztett buszmegálló
Felelős	Józsefvárosi Önkormányzat (korlátozott), Budapest Főváros, BKK Zrt., MÁV
Előrehaladás	**Folyamatban, korlátozott helyi ráhatással**

8. ábra Eső- és napvédett buszmegállók a VIII. kerületben

M5.4 – Kerékpáros infrastruktúra fejlesztése és mikromobilitás (eredeti SECAP 4.4.4)

Az eredeti cél, hogy a kerületben autóval közlekedők 15%-a térjen át kerékpáros vagy egyéb mikromobilitási közlekedésre 2030-ig (24 500 MWh/év, 6 100 t CO_2/év), kerékpárút-fejlesztéssel, fiataloknak szóló kerékpárvásárlási pályázattal (14–25 év, max. 50 ezer/25 ezer Ft, 5 millió Ft keretösszeg) és bővülő MOL Bubi-hálózattal támogatva.

2023–2026 között számos forgalomtechnikai fejlesztés valósult meg: Népszínház u.–Alföldi u. (2023), Práter u. Futó–Szigony (2024), Tömő u. Leonardo–Szigony (2024), Krúdy u., Mária u., Bacsó Béla u. (2024), Szeszgyár u. (2025). Kétirányú kerékpáros közlekedés valósult meg a Magdolna-negyedben (2023), a Corvin-Losonci-Orczy negyedekben (2025), a Csarnok-Népszínház negyedekben (2026 tervezett). A MOL Bubi-hálózat bővült, 100+ mikromobilitási pont jött létre, és a kerékpárvásárlási pályázat évente kiírásra kerül (2025, 2026 is).

Ez az M-csoport egyik leginkább előrehaladott intézkedése; a 2030-ig tartó szakaszban indokolt lenne számszerűsíteni a modális váltás tényleges elmozdulását (pl. kerékpáros forgalomszámlálás alapján), hogy az eredeti 15%-os céllal összevethető legyen.

Illeszkedő SECAP mitigációs célkitűzés kódja	M5
Időtáv / ütemezés	Eredeti: 2022–2030 | Tény: 2023 óta folyamatos, több negyedben megvalósult fejlesztésekkel
Eredmény / indikátor	Eredeti: autósok 15%-ának átállása, 24 500 MWh/év, 6 100 t CO_2/év | Tény: 3 negyed kétirányú kerékpáros közlekedéssel, 100+ mikromobilitási pont, évenkénti kerékpárpályázat
Felelős	Városüzemeltetési és Zöld Iroda, Városépítészeti Iroda
Előrehaladás	**Folyamatban, érdemi előrehaladással**

M5.5 – Gépkocsik megosztott használata (eredeti SECAP 4.4.5)

Az eredeti terv a városi autómegosztó szolgáltatások (telekocsi, közösségi autóbérlés) önkormányzati ösztönzésével számolt, 2 500 MWh/év megtakarítást és 610 t CO_2/év csökkentést feltételezve.

Önkormányzati kezdeményezés vagy együttműködés autómegosztó szolgáltatókkal a monitoring időszakban nem valósult meg dokumentáltan; a piacon elérhető szolgáltatások (pl. országos autómegosztók) működése független a kerületi önkormányzat tevékenységétől.

Illeszkedő SECAP mitigációs célkitűzés kódja	M5
Időtáv / ütemezés	Eredeti: 2022–2030 | Tény: nem indult helyi kezdeményezés
Eredmény / indikátor	Eredeti: 2 500 MWh/év, 610 t CO_2/év | Tény: nincs adat
Felelős	—
Előrehaladás	**Nincs előrehaladás**

M5.6 – Környezettudatos vezetés (eredeti SECAP 4.4.6)

Az eredeti javaslat tájékoztató táblák kihelyezését és üzemanyag-takarékos vezetést oktató képzések szervezését célozta meg, 1 100 MWh/év megtakarítást és 270 t CO_2/év csökkentést feltételezve.

Önálló eco-driving képzési program nem indult; ugyanakkor a 30 km/h-s sebességhatár fokozatos bevezetése a kerület valamennyi negyedében – amely közvetve a környezettudatosabb vezetési stílust is ösztönzi – megkezdődött, lakossági tájékoztatással kísérve.

Az intézkedés hatása jelenleg nem választható szét a forgalomcsillapítási intézkedések (M5.7) hatásától, mivel önállóan nem került mérésre.

Illeszkedő SECAP célkitűzés mitigációs kódja	M5
Időtáv / ütemezés	Eredeti: 2022–2030 | Tény: önálló program nem indult, közvetett hatás a sebességkorlátozáson keresztül
Eredmény / indikátor	Eredeti: 1 100 MWh/év, 270 t CO_2/év | Tény: önállóan nem mért
Felelős	Józsefvárosi Önkormányzat
Előrehaladás	Részben megvalósult, a forgalomcsillapítási intézkedéseken keresztül

M5.7 – Forgalomkorlátozások (eredeti SECAP 4.4.7)

Az eredeti terv autómentes övezetek kialakítását, behajtási korlátozásokat, parkolási szabályozást és 30 km/h-s sebességkorlátozást irányzott elő annak érdekében, hogy csak a célforgalom érje el a kerület érintett részeit; számszerű energiacél nem társult hozzá, hatása más közlekedési intézkedésekkel együtt érvényesül.

A Képviselő-testület 2025. április 24-én fogadta el a Józsefvárosi Iskolautca Programot. A Trefort Iskolautca 2025-ben készült el; 2026-ban a II. János Pál pápa téren alakítanak ki iskolautcát és 2027-ben az Önkormányzat tervei szerint a Német utca is iskolautcává alakul.

Forgalomcsillapítás valósult meg a Magdolna-negyedben (2023); a 30 km/h-s övezet kiterjedt a Corvin-Losonci-Orczy negyedekre (2025), és 2026. április 24-től életbe lépett a Csarnok- és Népszínház-negyedekre is. További sebességcsökkentett zónák kijelölése tervezett a Százados negyedben.

Illeszkedő SECAP mitigációs célkitűzés kódja	M5
Időtáv / ütemezés	Eredeti: 2022–2030 | Tény: 2023 óta folyamatos, ütemezetten halad negyedenként
Eredmény / indikátor	Eredeti: nem számszerűsített | Tény: 3 negyed érintett (1 megvalósult, 1 megvalósult, 1 tervezett)
Felelős	Városüzemeltetési és Zöld Iroda, Budapest Főváros (közútkezelői hozzájárulás)
Előrehaladás	Folyamatban

9. ábra Trefort iskolautca az átalakítások után

M6 – Hulladék- és szennyvízkezelés

Az eredeti 2022-es SECAP mitigációs fejezete nem tartalmazott önálló, számszerűsített célokkal rendelkező hulladék- vagy szennyvízgazdálkodási intézkedést – a hulladékhő másodlagos hasznosítása az ipari szektor (M2) intézkedéseinél jelent meg. Az alábbi, M6 kóddal jelölt kategória a Covenant of Mayors jelentési sablonjának kötelező eleme, ezért a jelenlegi tényleges helyzetet mutatja be, eredeti SECAP-célérték nélkül.

M6.1 – Szelektív hulladékgyűjtés és hulladékgazdálkodási szemléletformálás

Nincs eredeti SECAP-célszám: a kategória a CoM-jelentési kötelezettség miatt szerepel a leltárban, nem az eredeti 2022-es akcióterv intézkedése.

A szelektív hulladékgyűjtés minden háztartás számára elérhető (részben házhoz menő, részben gyűjtőszigetes rendszerben). A Polgármesteri Hivatal 2022 után beltéri szelektív gyűjtőmegoldásokat helyezett ki, és 2023-ban dolgozói képzést tartott a témában.

A következő időszak feladatai: a hulladékhasznosítási arány növelése, szerves hulladék komposztálásának bevezetése intézményekben, veszélyes hulladékok elkülönített kezelése, további hulladékudvar létesítése. A szennyvízkezelés teljes egészében fővárosi hatáskör.

Illeszkedő SECAP mitigációs célkitűzés kódja	–
Időtáv / ütemezés	Nincs eredeti ütemezés (CoM-kategória)
Eredmény / indikátor	Nincs eredeti célszám | Tény: szelektív gyűjtés minden háztartásnak elérhető
Felelős	Józsefvárosi Önkormányzat, Budapest Főváros (szennyvízkezelés)
Előrehaladás	**Részben megvalósult**

M7 – CO_2-nyelő kapacitás

A kerület sűrű beépítettsége miatt a klasszikus karbonnyelő kapacitás bővítésének tere korlátozott; az eredeti SECAP (4.6 fejezet) ezért elsősorban az épületzöldítési programokra (zöldtetők, zöldhomlokzatok) fókuszált.

M7.1 – Zöldtetők és zöldhomlokzatok kialakítása (eredeti SECAP 4.6.1)

Az eredeti terv legalább 100 társasház ablak és erkély nélküli homlokzatának zöldfallal történő befedését (összesen kb. 20–25 ezer m² felületen), valamint legalább 50 lapos tetős épület extenzív zöldtetővel való ellátását tűzte ki célul 2030-ig, 810 MWh/év fűtési/hűtési energiamegtakarítást és 230 + 210 = 440 t CO_2/év csökkentést feltételezve.

A Telkes Mária program keretében 46 társasházi udvar és homlokzat zöldítése valósult meg – ez közelíti, de nem éri el a 100 társasházas célt, és elsősorban udvar-, nem kifejezetten utcafronti homlokzat-zöldítést jelent. Emellett elkészült a 6 087 fát tartalmazó fakataszter, több park és közterület megújult (Bláthy park, Tolnai kert, Kálvária tér, Mikszáth Kálmán tér, Corvin sétány), és 4 000 m² extenzív gyepgazdálkodás indult.

A kifejezetten tetőfelületi zöldtető-program (50 épület célszáma) eredményeit eddig nem mérték külön; ennek nyomon követését célszerű lenne elkülöníteni a Telkes Mária program egyéb (udvar-/homlokzat-zöldítési) eredményeitől, hogy a 2030-as célhoz viszonyított tényleges előrehaladás mérhető legyen.

Illeszkedő SECAP célkitűzés mitigációs kódja	M7
Időtáv / ütemezés	Eredeti: 2022–2030 | Tény: 2022 óta folyamatos
Eredmény / indikátor	Eredeti: 100 társasház zöldfal (20–25 ezer m²), 50 épület zöldtető, 810 MWh/év, 440 t CO_2/év | Tény: 46 társasházi udvar/homlokzat zöldítve, fakataszter elkészült (6 087 fa)
Felelős	Józsefvárosi Önkormányzat, lakóközösségek, közös képviselők
Előrehaladás	Folyamatban

M8 – Helyi energiatermelés (megújuló helyi kapacitás)

Az eredeti SECAP (4.5 fejezet, „További megújuló energiát hasznosító beruházások") két, az önkormányzati épületállománytól független, nagyobb léptékű helyi energiatermelési intézkedést irányzott elő: a kerületi távhőellátás geotermikus energiával történő részleges kiváltását, valamint egy barnamezős naperőmű-beruházást a Józsefvárosi pályaudvar használaton kívüli területén. (Az önkormányzati épületeken megvalósult napelemes fejlesztések az M1.3 intézkedés alatt szerepelnek.)

M8.1 – Geotermikus energia hasznosítása a távhő-ellátásban (eredeti SECAP 4.5.1)

Az eredeti terv szerint a kerület távhőellátása 2030-ra 30%-ban geotermikus energiára állna át földgázról, a FŐTÁV-val együttműködésben, 15 450 MWh/év várható energiatermeléssel és 3 940 t CO_2/év csökkentéssel.

A FŐTÁV (jelenleg BKM Budapesti Közművek) az elmúlt években ténylegesen elindította geotermikus fejlesztési programját, és 2021-ben együttműködési megállapodást kötött az Arctic Green Energy izlandi vállalattal egy 10–20 MWth kapacitású fővárosi geotermikus projekt előkészítésére. A nyilvánosan elérhető információk szerint a konkrét tervezett geotermikus hőforrás-helyszínek Rákoskeresztúr (4–5 MW) és Kispest (20 MW) – Józsefváros egyelőre nem szerepel a bejelentett fejlesztési helyszínek között.

Mivel a geotermikus távhőfejlesztés alapvetően fővárosi (FŐTÁV/BKM) beruházási döntés, a kerület önállóan nem tudja felgyorsítani a folyamatot; javasolt azonban, hogy az önkormányzat jelezze a FŐTÁV felé a kerületi távhőhálózat bekapcsolásának lehetőségét egy következő fejlesztési hullámban.

Illeszkedő SECAP célkitűzés mitigációs kódja	M8
Időtáv / ütemezés	Eredeti: 2025–2030 | Tény: fővárosi szintű geotermikus fejlesztés folyamatban, de eddig nem Józsefvárosban
Eredmény / indikátor	Eredeti: a kerület távhőjének 30%-a geotermikus 2030-ra, 15 450 MWh/év, 3 940 t CO_2/év | Tény: 0% – a bejelentett fővárosi projektek (Rákoskeresztúr, Kispest) nem érintik a kerületet
Felelős	FŐTÁV / BKM Budapesti Közművek, Józsefvárosi Önkormányzat
Előrehaladás	**Nincs előrehaladás Józsefváros vonatkozásában**

M8.2 – Helyi naperőmű telepítése a Józsefvárosi pályaudvar területén (eredeti SECAP 4.5.2)

Az eredeti SECAP a Józsefvárosi pályaudvar hasznosítására egy több mint 5 MW teljesítményű barnamezős naperőmű-beruházást javasolt, amely a környező aktív vasútvonalak áramigényét helyben fedezte volna (6 000 MWh/év, 1 360 t CO_2/év csökkentés, 2023–2024-es megvalósítási ütemezéssel).

A terület azóta más célú hasznosítást kapott: a kormány nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházásként az MTK Budapest sportegyesület új sportközpontjának (MTK Sportpark) ad otthont, amely 2025-ben nyílt meg. A nyilvánosan elérhető információk szerint a sportpark területén (33 800 m² zöldterület mellett) napelempark is létesült, ez azonban a sportlétesítmény saját energiaellátását szolgálja, nem az eredeti, vasúti energiaigényt kiváltó, ~5 MW-os közműcélú beruházást.

Az eredeti intézkedés a tervezett formájában nem valósult meg: a terület rendeltetése megváltozott, és a megvalósult napelemes kapacitás mértéke, tulajdonosi/üzemeltetői köre eltér az eredeti elképzeléstől. A kerület számára érdemi következő lépés lehetne az üzemeltető felé jelezni az esetleges hálózatra termelő, kerületi célokat is szolgáló bővítés lehetőségét, vagy alternatív barnamezős helyszínek felmérése.

Illeszkedő SECAP mitigációs célkitűzés kódja	M8
Időtáv / ütemezés	Eredeti: 2023–2024 | Tény: a terület más célú (sport-) hasznosítást kapott, 2022–2025 között épült
Eredmény / indikátor	Eredeti: >5 MW naperőmű, 6 000 MWh/év, 1 360 t CO_2/év | Tény: az eredeti koncepció nem valósult meg; napelempark létesült, de eltérő cél- és tulajdonosi körrel
Felelős	Magyar Állam, MÁV / MTK Budapest, kivitelező vállalatok
Előrehaladás	**Az eredeti koncepció nem valósult meg – más célú területhasznosítás történt**

Összefoglalás szektoronként

Szektor	Energiafelhasználás (MWh)	CO_2e kibocsátás (tonna)	Arány (%)
Önkormányzati épületek	116 423	25 365	11,0%
Lakóépületek	338 341	72 305	31,4%
Tercier szektor	324 525	71 555	31,1%
Közlekedés	242 251	60 221	26,5%
Összesen	**1 025 324**	**230 303**	**100%**

5.2 Klímaadaptációs és szemléletformálási helyzetértékelés

A SECAP adaptációs célrendszerét a 4.3 fejezetben bemutatott öt prioritásterület (A1–A5) alkotja. Az alábbi fejezet bemutatja az összes 16 eredeti adaptációs intézkedés (7.1–7.16.) előrehaladását, a klímakockázati értékelés (3.3 fejezet) és az adaptációs célkitűzések összehangolt rendszerébe illesztve.

Intézkedéscsoportok és a klímakockázatokhoz való illeszkedésük

Józsefváros adaptációs intézkedései öt, a kerület klímakockázataihoz és a sérülékenységvizsgálat (3.3 fejezet) eredményeihez igazodó intézkedéscsoportba szervezhetők. A csoportosítás logikája: az A1–A5 prioritásterületek mindegyike egy-egy azonosított főkockázathoz kapcsolódik, és az alájuk rendelt konkrét SECAP-intézkedések együttesen alkotják a kerület alkalmazkodási válaszát az adott kockázatra.

Intézkedéscsoportok összefoglalása

Intézkedéscsoport	
A1 – Hőhullámokkal szembeni védekezés és városi hősziget-hatás csökkentése	Kockázat: Hőhullám (MAGAS), Városi hősziget-hatás (MAGAS) | Intézkedések: 7.3. Horváth Mihály tér; 7.4. Népszínház utca; 7.10. Hűsölő pontok/parkok; 7.12. Árnyékolás
A2 – Csapadékvíz-megtartás és intenzív csapadék kezelése	Kockázat: Intenzív csapadék és villámárvizek (KÖZEPESEN MAGAS) | Intézkedések: 7.5. Zsebparkok, parkletek (vízmegtartó funkcióval)
A3 – Zöldinfrastruktúra fejlesztése és biodiverzitás	Kockázat: Hőhullám, Városihősziget-hatás, Aszály (közvetett) | Intézkedések: 7.1. Fakataszter; 7.2. Zöldinfrastruktúra fejlesztése; 7.7. Telkes Mária program; 7.15. Közterület örökbefogadás
A4 – Sérülékeny csoportok védelme és közösségi reziliencia	Kockázat: Hőhullám, Levegőminőség (MAGAS) – szociális dimenzió | Intézkedések: 7.6. Együttműködés; 7.11. Jelzőrendszeres segítségnyújtás (törlésre javasolt); 7.13. Szemléletformálás
A5 – Épített környezet és szabályozási alkalmazkodás	Kockázat: Viharok és széllökések (KÖZEPES), keresztmetszetű | Intézkedések: 7.8. Épületkár-biztosítás (törlésre javasolt); 7.9. Kórokozók (törlésre javasolt); 7.14. Helyi jogszabályok; 7.16. Mainstreaming

A1 – Hőhullámokkal szembeni védekezés és városi hősziget-hatás csökkentése

A kerület legsúlyosabb klímakockázata a hőhullám és a városi hősziget-hatás (mindkettő MAGAS kockázati szint). A sűrű beépítés, a 25% alatti zöldfelületi intenzitás és az idős lakosság magas aránya együttesen teszik különösen sérülékennyé Józsefvárost. Az A1 csoportba tartozó intézkedések a hűsölő infrastruktúra kialakítását, az árnyékolást és a klímaadaptív köztér-átalakítást célozzák.

A1.1 - Alkalmazkodás a hőhullámokhoz – hűsölő pontok és parkok

Az eredeti intézkedés célja párakapuk, hűsölő pontok/parkok és vizes játszóterek kialakítása volt, elsősorban a leginkább hőterhelt Csarnok, Magdolna és Corvin negyedekben, kiemelt figyelemmel az idősekre és a rosszul szigetelt lakásokban élőkre.
Párakapuk kerültek kialakításra: Bacsó Béla utca (2024), Déri Miksa utca, Horváth Mihály tér, Teleki tér. Ivókutak: Bacsó Béla utca, Mátyás tér, II. János Pál pápa tér (2024).
2024 augusztusában két új ivókút került kialakításra: Corvin-sétányon és a Mikszáth téren.
A klímakockázati értékelés a hőhullámot a kerület legmagasabb kockázati szintű klímaveszélyeként azonosítja. Önálló, dokumentált hőségriadó-protokoll a monitoring időszakban még nem készült el; a fakataszterre épülő célzott utcafásítás és hűsítő zónák kialakítása tervezési fázisban van. Folytatása tervezett.

Adaptációs célkitűzés	A1
Tervezett befejezés	2030
Előrehaladás	**Folyamatban – részben megvalósult**
Módosítás szükséges?	Nem

10. ábra Corvin téri és Mikszáth téri ivókutak

11. ábra Bacsó Béla utca, VIII. kerület

A1.2 - Nagyforgalmú és kitett szabad terek és épületek árnyékolása

A JKIT-ben is szereplő 3 db megvalósult eső- és napvédett buszmegállón felül további buszmegállók kialakítása tervezett, a beszerzési eljárás folyamatban van. Az önkormányzat szándéka a fejlesztések folytatása.

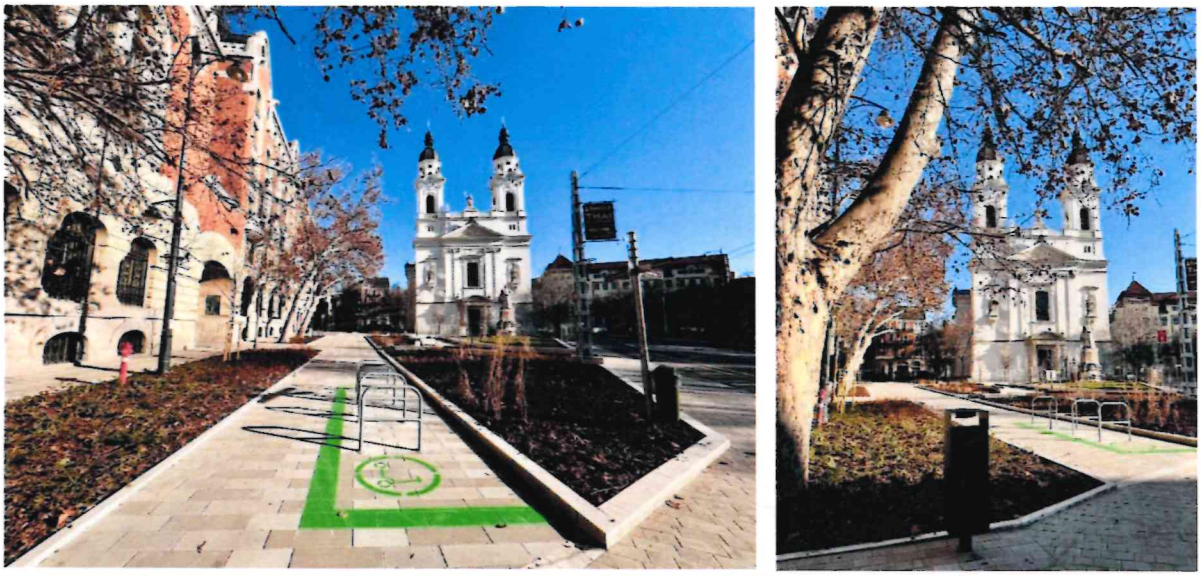
Adaptációs célkitűzés	A1
Tervezett befejezés	2030
Előrehaladás	**Folyamatban**
Módosítás szükséges?	Nem

A1.3 - Horváth Mihály tér klímaadaptív átalakítása

Az északi rész felújítása 2024. februárjában elkészült. A beavatkozás eredményei: ~900 m² új zöldfelület, 19 új fa telepítése (a Baross utcai fasor bővítésével együtt), biodiverzitást és természetközeli hatást szem előtt tartó növénytelepítés. Járdaszintbe emelt csomópontok és forgalmat terelő növénykazettákat alakítottak ki. A térrészt egységes arculatú, kerékpározásra is

alkalmas burkolat, sok árnyas gyalogos- és ülőfelület, kitelepülési lehetőségek jellemzik. A templom előterében megszűnt a parkolás; a Pázmány-szobor megtartásra, a karácsonyfaállítás helye megőrzésre került. A forgalomcsillapítás keretében a Horváth Mihály tér 16–17. sz. előtti részén is forgalomtechnikai módosítások valósultak meg (403/2022. (XI. 09.) VB-határozat alapján)
A déli rész tervezési fázisban van, megvalósítása a következő időszakban várható.

Adaptációs célkitűzés	A1
Tervezett befejezés	2027
Előrehaladás	**Részben megvalósult**
Módosítás szükséges?	Nem

12. ábra VIII kerületi Horváth Mihály tér felújítás I. ütem

A1.4 - Népszínház utca klímaadaptív átalakítása

Az intézkedés jelenleg tervezési fázisban van. A klímaadaptív szempontok – árnyékolás, zöldfelület-növelés, vízátbocsátó burkolatok – beépítése prioritást élvez.

Adaptációs célkitűzés	A1
Tervezett befejezés	2030
Előrehaladás	**Tervezési fázisban**
Módosítás szükséges?	Nem

A2 – Csapadékvíz-megtartás és intenzív csapadék kezelése

Az intenzív csapadékesemények és villámárvizek kockázata KÖZEPESEN MAGAS Józsefvárosban. Az egyesített csatornahálózat és a nagy burkolt felületek aránya miatt lokális elöntések kialakulhatnak. Az A2 csoport a vízmegtartó zöldfelületek (zsebparkok, esőkertek, vízáteresztő burkolatok) fejlesztésén keresztül erősíti a kerület csapadékvíz-megtartó kapacitását.

A2.1 - Zsebparkok és parkletek létrehozása

2023-ban 5 db mikroparkot alakított ki az önkormányzat (Népszínház utca, Nap utca, Magdolna utca, Szigetvári utca, Molnár Ferenc tér). Emellett 4 közösségi kert létesült (Tolnai kert 2022, Grundkert 2021, Kőris kert 2024, Vajda kert 2025), további 2 kert (Auróra kert, Magdolna 28 kert) tervei elkészültek. Több helyen gabionfalas magaságyások és planténeres faültetések valósultak meg. A fejlesztések folytatása tervezett.

Adaptációs célkitűzés	A2
Tervezett befejezés	2030
Előrehaladás	**Folyamatban**
Módosítás szükséges?	Nem

13. ábra Cinka Panna kert, VIII. kerület

2. ábra Grund kert, VIII. kerület

14. ábra Mikroparkok VIII. kerületben

A3 – Zöldinfrastruktúra fejlesztése és biodiverzitás

A zöldinfrastruktúra fejlesztése keresztmetszetű adaptációs eszköz: egyidejűleg csökkenti a hőterhelést, javítja a levegőminőséget, növeli a biodiverzitást és segíti a vízmegtartást. Az A3 csoport intézkedései a fakataszterről a Telkes Mária-programon át a közterület-örökbefogadásig átfogó zöldítési rendszert alkotnak. Nem önkormányzati kezdeményezésként a kerületben zajlik a FairNature kutatási projekt is, amely a közösségi kerteket vizsgálja; az önkormányzatnak jelenleg nincs formális együttműködési vagy adatszolgáltatási megállapodása a projekt megvalósítóival.

A3.1 - Egységes fa- és zöldfelületi kataszter létrehozása

A fakataszter 2024 decemberében elkészült (6 087 fa nyilvántartásával). A kataszter folyamatosan frissül, biztosítva a naprakész nyilvántartást az összes kerületi fa- és zöldfelületi elemről.

Adaptációs célkitűzés	A3
Tervezett befejezés	2024
Előrehaladás	**Megvalósult**
Módosítás szükséges?	Nem

A3.2 - Városi zöldinfrastruktúra tartamos fejlesztése

Zöldterületnövelő köztérfejlesztések folyamatosan zajlanak. A JKIT II. ütemének utcafásításai befejeződtek; a III. ütemben 8 utcában tervezett fásítás folyamatban van. Klímafák telepítése SFR módszerrel az építkezési fakivágások pótlásakor. Rév8 Zrt. megvalósult fejlesztések: Losonci tér (2023), Práter utca Futó–Szigony szakasz (2024), Tömő utca Leonardo–Szigony szakasz (2024), Krúdy utca (2024), Mária utca (2024), Bacsó Béla utca (2024), Szeszgyár utca–köz (2025).

Adaptációs célkitűzés	A3
Tervezett befejezés	2030
Előrehaladás	**Folyamatban**
Módosítás szükséges?	Nem

15. ábra Losonci tér, VIII. kerület

16. ábra Mária utca megújítása, VIII. kerület

A3.4 - Telkes Mária program folytatása

2023-ban 22 társasház kapott ~21 M Ft támogatást udvari zöldítésre; 2024-ben 23 társasház ~22,5 M Ft-ot. 2025-ben és 2026-ban a pályázat nem került kiírásra a hiányzó költségvetési forrás miatt. A program folytatása a következő időszakban fontos prioritás.

Adaptációs célkitűzés	A3
Tervezett befejezés	2030
Előrehaladás	**Részben megvalósult**
Módosítás szükséges?	Nem

A3.5 - Közterület örökbefogadási program

2022 óta évente kerül kiírásra, dinamikusan bővül: 2022-ben 6, 2023-ban 9, 2024-ben 16, 2025-ben 13 pályázat részesült támogatásban. Az örökbefogadott területeken vállalt feladatok köre az egyes fák ápolásától nagyobb zöldfelületi fejlesztésekig terjed.

Adaptációs célkitűzés	A3
Tervezett befejezés	Folyamatos
Előrehaladás	**Folyamatban**
Módosítás szükséges?	Nem

A4 – Sérülékeny csoportok védelme és közösségi reziliencia

A klímaváltozás hatásai nem egyformán érintik a társadalom minden tagját: az idősek, a kisgyermekes családok, az energiaszegénységben élők és a komfort nélküli lakásokban lakók a legkiszolgáltatottabbak. Az A4 csoport a sérülékeny csoportok védelmét, a klímatudatosság terjesztését és az önkormányzati együttműködési hálózatok erősítését célozza.

A4.1 – Sérülékeny csoportok védelme és közösségi reziliencia

Együttműködés az alkalmazkodás érdekében: Az önkormányzat 2022-ben csatlakozott a CIVITAS/Magyar CIVINET hálózathoz. Rendszeres együttműködés folyik a Fővárosi Önkormányzattal és a Főkerttel a fővárosi tulajdonú közterületek fejlesztéseinél (pl. II. János Pál pápa tér). A közterület örökbefogadási program keretében a pályázatok 2024-től fővárosi tulajdonú területekre is

kiterjednek, melyekhez fővárosi hozzájárulás szükséges. Józsefváros konzorciumi tagja a JUST4CARE nevű Horizont Európa projektnek, amelyben pilot helyszínként vesz részt az igazságos városi klímaadaptációt célzó kezdeményezésben; a projekt kiemelt szempontja a sérülékeny csoportok bevonása és érdekeik érvényesítése a beavatkozások közösségi kialakítása során.

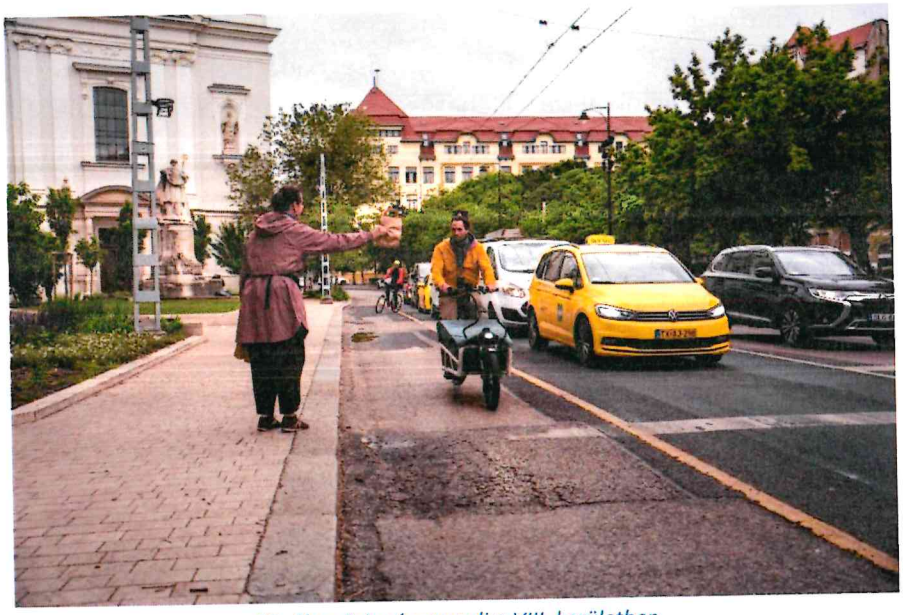
Adaptációs szemléletformáló és tudatosító programok megvalósítása:
Óvodai programok: 2023–2024-ben Füvészkerti séták (2024-ben valamennyi óvoda részt vett), 3 Zöld Óvoda és 6 Madárbarát Óvoda működik; 2025-től a Madarász Ovi Program az MME-vel együttműködésben 5 kerületi óvodában indul.
Lakossági programok: Madárbarát Józsefváros program (2024-ben 51 madárodú kihelyezve 9 helyszínen), kerületi zöld okostérkép (2024-ben fakataszter adataival bővítve), zero-waste plakátkampány (Csarnok-negyed, 2024).
Rendezvények: Szomszédünnep (2023: 24 pályázó, 4 M Ft; szemléletformáló programok is támogatva), Növényvásár (2023, 2024, 2025-ben is tervezett), Virágosztás (évente kétszer, tavasszal 20 000 tő, ősszel 25 000 tő), Kerékpáros programok (kezdők oktatása, „Bebiciklizés", Bringás reggeli, Critical Csepp – évente megrendezve).
Hőhullám-tájékoztatás: az önkormányzati honlap hőségriadó idején folyamatosan tájékoztatja a lakosságot; klimatizált idősklubok hűsölési lehetőséget biztosítottak (Mátyás tér 4., Baross u. 109., Víg u. 18.); téli vörös kód idején krízistájékoztatás zajlik. 2026-ra tervezett folytatás: Madarász Ovi Program, Füvészkerti séták, Szomszédünnep szemléletformáló ág, kerékpáros programok, Madárbarát odúellenőrző séták, Nyolckert oldal, Növényvásár, Virágosztás. 2026-tól új kampányként elindult a „Töltsön újra!" program: ingyenes vízvételi lehetőséget biztosít a nyári hónapokban kerületi intézményekben és vendéglátóhelyeken, nyitvatartási időben.

Adaptációs célkitűzés	A4
Tervezett befejezés	2030
Előrehaladás	**Folyamatban**
Módosítás szükséges?	Igen – összevonás

Összevont intézkedések: Összevonásra kerültek a korábbi 7.6. Együttműködés az alkalmazkodás érdekében és a 7.13. Adaptációs szemléletformáló és tudatosító programok intézkedések. A két intézkedés tartalmilag szorosan összefügg: az együttműködési kapcsolatok (7.6.) a szemléletformáló programok (7.13.) megvalósításának szervezeti keretét adják. Az önkormányzat kérésére összevonásra kerültek.

17. ábra Szomszédünnep a Mátyás téren

18. ábra Bringás reggeli a VIII. kerületben

A5 – Épített környezet és szabályozási alkalmazkodás

Az épített környezet és a helyi jogszabályi keret alkalmassá tétele a klímaváltozás hatásainak kezelésére hosszú távú, de alapvető fontosságú feladat. Az A5 csoportba szabályozási, épületbiztosítási és kórokozó-monitoring intézkedések tartoztak; közülük kettő törlésre javasolt, míg a JÓKÉSZ-módosítás és a mainstreaming aktívan folytatódik.

A5.1 - Alkalmazkodás a helyi jogszabályok segítségével

A JÓKÉSZ (Józsefvárosi Környezetvédelmi és Értékvédelmi Szabályzat) módosítása folyamatban van. A módosítás célja a klímaadaptációs szempontok erőteljesebb érvényre juttatása a helyi szabályozásban.

Adaptációs célkitűzés	A5
Tervezett befejezés	2025
Előrehaladás	**Folyamatban**
Módosítás szükséges?	Nem

A5.2 - Mainstreaming – klímacélok integrálása fejlesztési tervekbe és beruházásokba

A JÓKÉSZ módosítása folyamatban van, amelynek keretében a klímaszempontok beépítése a fejlesztési engedélyezési és beruházási tervekbe zajlik. Tartalmilag hasonló a mitigációs 4.1.6. (Zöld közbeszerzés) ponthoz; a következő SECAP-felülvizsgálatnál összevonás megfontolható. Részletes információk a JKIT-ben.

Adaptációs célkitűzés	A5
Tervezett befejezés	2030
Előrehaladás	**Folyamatban**
Módosítás szükséges?	Nem

A5.3 - Közös épületkár-biztosítás

A monitoring időszakban (2023–2025) az intézkedés végrehajtása nem kezdődött meg. Az önkormányzat a magántulajdonú társasházak esetében nem rendelkezik közvetlen jogkörrel közös biztosítás előírására. Az önkormányzati bérlakás-állomány (2024-ben 3 933 db) vonatkozásában azonban a közös épületkár-biztosítás megkötése az önkormányzat hatáskörében van.
Javasolt következő lépések:

- 2026: Az önkormányzati tulajdonú lakásállomány jelenlegi biztosítási helyzetének felmérése (mely épületek rendelkeznek kárbiztosítással, milyen feltételekkel).
- 2026–2027: Piaci ajánlatok bekérése klimatikus kockázatokra (vihar, belvíz, extrém csapadék) kiterjedő csoportos épületbiztosításra az önkormányzati bérlakás-állományra.
- 2027: Tjékoztatás, kedvezményes csoportos konstrukció lehetőségének vizsgálata.

Adaptációs célkitűzés	A5
Tervezett befejezés	2025

Előrehaladás	**Nem történt előrelépés**
Módosítás szükséges?	Igen

Törölt intézkedések: az eredeti SECAP 7.9 „Új, délről betelepülő kórokozók nyomon követése" a felülvizsgálat során törlésre került, mivel az önkormányzat nem rendelkezik önkormányzati szintű kórokozó-monitoring programról. A NÉBIH hatáskörébe tartozó feladat. A kerületben nincs erdő- vagy mezőgazdasági terület; a parkok és zöldfelületek kezelését a JGK Zrt. végzi.
Törlésre került továbbá a „7.11 Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás" intézkedési is, mivel a Képviselő-testület 67/2026. (III.26.) határozatával megszüntette a szolgáltatást a csökkenő igénybevételre és a Gondosóra program elterjedésére hivatkozva. Az állam visszavette a feladatot.

Horizontális: Adaptációs szemléletformálás (A1–A5)

A szemléletformálás horizontális prioritásként átszövi az összes adaptációs célterületet. Az energetikai témájú szemléletformálás (LED-csere, energetikai ajándékcsomagok, ComActivate-képzések) aktívan folyik; önálló, klímaadaptációra fókuszáló kampány (hőségriadó-tájékoztatás, vízmegtartási jó gyakorlatok) kialakítása a következő monitoring ciklus fejlesztési feladata. A 7.13. intézkedés (szemléletformáló programok) ennek operatív kerete.

5.3 Energiaszegénységi helyzetértékelés

Az energiaszegénység a SECAP egyik horizontális prioritása. A 4.4 fejezetben kijelölt három célzott eszközcsoport (E1–E3) előrehaladása az alábbi táblázatokban kerül összefoglalásra.

E1 – Energiaszegénységben érintett csoportok helyzetelemzése az önkormányzati lakások vonatkozásában (eredeti SECAP 4.2.4. Energiaszegény háztartások feltérképezése és monitorozása)

Az eredeti SECAP egy szisztematikus otthonlátogatási program beindítását javasolta a PowerPoor-eszközök (PowerTarget, PowerAct) alkalmazásával, szociális munkások és családsegítők bevonásával, valamint a felmért háztartások 1–2 évenkénti, standardizált kérdőíves visszamérését – becsült éves költség 200–300 háztartás felmérésével kb. 1 millió Ft.

A 2026. évi lakásgazdálkodási terv adatai (3 860 önkormányzati lakás, 19% komfort nélküli/szükséglakás, 29% felújítandó) és a PANDA energiamenedzsment-adatbázis együttesen biztosítják az alapadatokat, de az eredeti SECAP-ban javasolt rendszeres otthonlátogatási program és az ehhez kapcsolódó önálló, kifejezetten energiaszegénységre fókuszáló állapotértékelés (a 7. fejezetben rögzített indikátorcél: 1 db dokumentum) még nem készült el.

A 2022-es EPAH technikai segítségnyújtás keretében 200 háztartás célzott megkeresése és felmérése valósult meg a PowerPoor eszközökkel – ez az eredeti intézkedés kezdeti lépésének tekinthető, a rendszeres, évenkénti folytatásról azonban nincs információ. 2026–27-ben átfogó, a kerületre reprezentatív lakhatási felmérés készül, amely a lakosság lakhatási körülményeiről, ezen belül az energiaszegénység aspektusairól is részletes adatokkal szolgál majd. Mivel a jelenlegi adatforrások (lakásgazdálkodási terv, PANDA) kizárólag az önkormányzati lakásállományra vonatkoznak, ahol azonban az energiaszegények kisebbik része él, javasolt megfontolni egy önálló alpont bevezetését

is, amely a magántulajdonú lakásállományra vonatkozó helyzetelemzést társasházi szintű adatszolgáltatás alapján készítené el.

Illeszkedő SECAP energiaszegénység-csökkentési célkitűzés kódja	E1
Időtáv / ütemezés	Eredeti: 2022–2030 (folyamatos otthonlátogatási program) | Tény: 2022-ben egyszeri, 200 háztartásra kiterjedő EPAH-felmérés történt, a folytatásról nem áll rendelkezésre adat
Eredmény / indikátor	Eredeti: évi 200–300 háztartás felmérése, kb. 1 M Ft/év | Tény: 200 háztartás (2022, egyszeri), önálló állapotértékelés még nem készült
Felelős	—
Előrehaladás	**Részben megvalósult – alapadatok és egy kezdeti felmérés rendelkezésre áll, rendszeres program kialakítása a 2026–2030-as szakaszra vár**

E2 – Lakhatási energiahatékonysági támogatás (eredeti SECAP 4.2.1 energiaszegénységi kiegészítő javaslata és 4.2.3. RenoPont/PowerPoor sarok)

Az eredeti SECAP célzott, kamatmentes hiteltámogatást vagy alacsony költségű intézkedéseket (huzatfogók, hőszigetelő csíkok, hőtükrök) javasolt a rászoruló háztartásoknak, valamint egy célzott pénzügyi alap létrehozását a háztartási gépcserékre (évi 5–10 millió Ft). Emellett javasolta a Gutenberg téri „PowerPoor sarok" hosszú távú fenntartását és szolgáltatáskörének bővítését.

Az Otthonfelújítási pályázat keretében 2018 és 2024 között 617 pályázat (önkormányzati bérlői háztartások) nyert támogatást (nyílászárócsere, gázkonvektor-csere, klímaberendezés, burkolat- és fürdőszoba-felújítás), a részvétel feltétele a RenoPont energiahatékonysági tanácsadásán való igazolt részvétel volt. Az önkormányzati bérházfelújítási program 57 lakást érintett 2025-ben, 69 további folyamatban van.

Az eredeti SECAP-ban javasolt célzott, kifejezetten energiaszegénységi célcsoportnak szóló pénzügyi alap (háztartási gépcserére) és a kamatmentes hiteltámogatás a felülvizsgálati időszakban nem valósult meg; a meglévő Otthonfelújítási pályázat általános jellegű, nem kifejezetten energiaszegény háztartásokra szabott (lásd 5.4 fejezet, M3.1).

Illeszkedő SECAP energiaszegénység-csökkentési célkitűzés kódja	E2
Időtáv / ütemezés	Eredeti: 2022-től folyamatos | Tény: az Otthonfelújítási pályázat 2018 óta fut

Eredmény / indikátor	Eredeti: célzott pénzügyi alap (5–10 M Ft/év) háztartási gépcserére | Tény: 617 általános felújítási pályázat (2018–2024), célzott energiaszegénységi alap nem valósult meg
Felelős	—
Előrehaladás	Folyamatban (általános felújítási programokon keresztül); célzott energiaszegénységi pénzügyi alap még nem indult

E3 – Szemléletformáló, energetikai tanácsadás (eredeti SECAP 4.2.5 energiaszegénységi kommunikációs eleme)

Az eredeti SECAP az energiaszegénységgel kapcsolatos kommunikáció permanens és szisztematikus jelenlétét javasolta az önkormányzat hagyományos és közösségi média felületein, a 2022-es EPAH technikai segítségnyújtás alatt lefolytatott kommunikációs kampányt és workshopokat példaként állítva.

A LED-csere program (300+ háztartás), az energetikai ajándékcsomagok (2023: 400 db, 2024: 750 db, elsősorban energiaszegénységben érintett háztartásoknak), a RenoPont tanácsadás és a ComActivate projekt keretében zajló energiatudatossági képzések jelentik az eddigi legkonkrétabb előrehaladást ezen a területen (lásd 5.4 fejezet, M3.3–M3.4).

Illeszkedő SECAP energiaszegénység-csökkentési célkitűzés kódja	E3
Időtáv / ütemezés	Eredeti: 2022-től folyamatos | Tény: 2022 óta folyamatos, bővülő tartalommal
Eredmény / indikátor	Eredeti: nem számszerűsített | Tény: LED-csere 300+ háztartás, energetikai csomagok 2023–2024: összesen 1 150 db
Felelős	Lakáspolitikai és Vagyongazdálkodási Ügyosztály
Előrehaladás	Folyamatban, érdemi előrehaladással

Összességében az energiaszegénység helyi kezelése jelenleg elsősorban a lakhatási és energetikai eszköztáron (felújítások, tanácsadás, eszközosztás) keresztül valósul meg; az önálló, kifejezetten energiaszegénység-fókuszú monitoring és helyzetértékelés rendszeresítése (E1), valamint a célzott pénzügyi támogatási alap (E2) a 2026–2030 közötti időszak kiemelt, eddig részben teljesült feladata marad.

6. Tervek

A 2019–2025 közötti előrehaladás részletes, intézkedésenkénti bemutatása az 5. fejezetben olvasható. Az alábbiakban a 2025–2030 közötti következő végrehajtási szakasz szektoronkénti prioritásai kerülnek összefoglalásra – a már megkezdett intézkedések folytatására, kiterjesztésére és jobb összehangolására építve.

6.1 Önkormányzati épületek

A bérházfelújítási program folytatása (a 2025-ben elkészült 57 lakás és a folyamatban lévő 69 lakás mellett), a 6 intézményre kész napelemes kiviteli tervek megvalósítása 2025–2026-ban, valamint az EUCF-projekt alapján további intézmények energetikai auditja és felújítási programba vonása (részletek: 5.1 fejezet, M1).

6.2 Lakóépületek és tercier szektor

A komplex lakossági energiahatékonysági felújítás és a háztartási méretű megújuló energia beruházások területén eddig nem történt érdemi előrelépés (M3.1, M3.2) – ezért a 2026–2030-as szakasz kiemelt feladata a fókuszváltás: célzott energiaszegénységi felújítási pályázat kiírása – megfontolandó ennek kiterjesztése a magántulajdonú épületekre is, ahol az energiaszegények többsége él; ehhez azonban, tekintettel a megvalósíthatóság bizonytalanságára, önálló eredményindikátor rögzítése nélkül érdemes hozzáállni, a RenoPont tanácsadás és a LED-csere/energetikai ajándékcsomag programok bővítése, valamint a ComActivate és LakóTér kezdeményezések kibővítése (részletek: 5.1 fejezet, M3 és 3.4 fejezet).

6.3 Közlekedés és mobilitás

A 30 km/h-s zóna 2026. április 24-től hatályba lépett a Csarnok- és Népszínház-negyedekben; folytatásként a zóna kiterjesztése a Százados negyed egészére, azon belül egy még alacsonyabb sebességű, lakó-pihenő övezet kijelölése (2027), valamint a forgalomcsillapítási és átmenő forgalom csökkentését célzó beavatkozások folytatása, a kerékpáros infrastruktúra-fejlesztések folytatása, a JGK Zrt. flottájának további zöldítése, valamint a Polgármesteri Hivatal flottájának elektrifikálása – ez utóbbi területen eddig nem történt előrelépés (részletek: 5.1 fejezet, M5).

6.4 Helyi energiatermelés és megújuló energia

A 2026–2030-as időszakra vonatkozó józsefvárosi tervek közé javasolt beilleszteni a megújuló energiára vonatkozó célokat. Javasolt irányok: az önkormányzati tulajdonú épületek tetszőfelszabadult tetszőterületeinek szisztematikus felmérése napelemtelepítés szempontjából; közösségi naperőmű modell vizsgálata a szociális bérlakásokban élők számára, pályázati források kilátásba helyezése a megújuló kapacitás bővítéséhez, különös tekintettel a középületekre (iskolák, óvodák, szociális intézmények). A cél: 2030-ra az önkormányzati energiafogyasztás meghatározó hányadát helyi megújuló forrásból fedezni (részletek: 5.1 fejezet, M8).

6.5 Zöldinfrastruktúra

A fakataszter alapján célzott utcafásítás a leginkább hőterhelt utcákban, a zöldfelületi fejlesztések folytatása (parkfelújítások, közösségi kertek, közterületi (utca, tér) fejlesztések során új zöldfelületek létrehozása), a Telkes Mária program bővítése, valamint a klímakockázati értékelésben (3.3 fejezet) azonosított ajánlott beavatkozások – hűs zónák, esőkertek, zöldtetők – fokozatos megvalósítása (részletek: 5.1 fejezet, M7 – CO_2-nyelő kapacitás).

7. Végrehajtási keretrendszer

A végrehajtási keretrendszer azt határozza meg, hogy a Józsefvárosra kidolgozott SECAP-célok hogyan tudnak a gyakorlatban is megvalósulni: milyen szereplők, milyen forrásokból, milyen szervezeti és ellenőrzési rendben hajtják végre az intézkedéseket. A keretrendszer biztosítja, hogy a SECAP ne egyszeri dokumentum legyen, hanem egy folyamatosan monitorozott és szükség esetén módosított, élő eszköz, amely a kerület hosszú távú fejlődését szolgálja.

7.1 Finanszírozási lehetőségek

A SECAP-ban meghatározott mitigációs, adaptációs és energiaszegénységi intézkedések végrehajtása Józsefvárosban több forrás kombinációjára épül: önkormányzati saját forrásokra, hazai és uniós pályázati támogatásokra, valamint a lakossági és piaci szereplők beruházásaira. A kerület célja, hogy a következő időszakban a klímavédelmi szempontokat erősebben érvényesítse a költségvetési tervezésben és a fejlesztési források allokációjában, valamint proaktívan pályázzon olyan forrásokra, amelyek a SECAP célrendszerét támogatják.

Az önkormányzati saját források elsősorban az önkormányzati épületállomány korszerűsítését, a közvilágítás fejlesztését, a közterületi zöldinfrastruktúra bővítését, valamint a helyi szemléletformáló és energiaszegénységi programokat finanszírozhatják. A hazai és uniós pályázati források – például TOP Plusz, KEHOP Plusz, LIFE és más, önkormányzatok számára nyitott klíma- és energiahatékonysági programok – kulcsszerepet játszanak a nagyobb volumenű beruházások (épületfelújítások, zöldfelület-fejlesztések, közlekedési beruházások) megvalósításában. A lakossági és vállalati beruházások – különösen az energiahatékonysági felújítások és megújuló energiás fejlesztések – esetében a kerület támogató, közvetítő és információt nyújtó szerepet vállal, segítve a források elérését és a beruházások előkészítését.

A finanszírozási keretrendszer kialakításakor fontos szempont, hogy a SECAP-intézkedések beépüljenek a kerület középtávú pénzügyi tervezésébe, és a klímavédelmi szempontok önálló sorokként jelenjenek meg a költségvetésben. Emellett a kerület törekszik arra, hogy partnerségeket alakítson ki állami, fővárosi, szakmai és civil szereplőkkel a közös projektfejlesztés és a forrásbevonás érdekében.

A Covenant of Mayors által ajánlott finanszírozási lehetőségeket és az EU által nyújtott támogatási szolgáltatásokat az alábbi táblázatok mutatják. A lista a támogatási lehetőségek nagy száma miatt nem teljes, a részvételi feltételek részletes tanulmányozása ajánlott.

Megosztott irányítású alapok	Európai finanszírozási programok	Technikai segítségnyújtás és tanácsadás	Pénzügyi intézmények eszközei	Alternatív finanszírozási rendszerek
Kohéziós Alap (KA)	Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF)	Európai Energiahatékonysági Alap – Technikai Segítségnyújtási Eszköz (eeef - TAF)	EBB – Önkormányzati kerethitelek	Polgári Szövetkezetek
Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA)	Megújuló Energia Finanszírozási Mechanizmus (RENEWFM)	Igazságos Átállási Platform	InvestEU Alap	Zöld önkormányzati kötvények
Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra Alap (ETHAF)	Horizont Európa	LIFE technikai segítségnyújtási projektek	Közszféra Hitelkeret	Számlaalapú finanszírozás
Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA)	Innovációs Alap	InvestEU Tanácsadó Központ		Forgó hitelalapok
Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+)	URBACT IV			Kedvezményes kölcsönök, garanciák
Igazságos Átállást Támogató Alap (MÁTA)	LIFE			
	Területi együttműködés			

InvestEU portál EIAH - Európai Beruházási Tanácsadó Központ | Pénzügyi eszközökkel kapcsolatos tanácsadás (fi-compass) Európai PPP Szakértői Központ

Intelligens Városok Piactere (Smart Cities Marketplace)

NextGenerationEU és NextGenerationEU zöld kötvények

Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz

7.2 Vállalati együttműködés

A városi klímavédelmi célok eléréséhez elengedhetetlen a helyi gazdasági és társadalmi szereplők aktív részvétele:

- Szolgáltató szektor: a fenntartható közlekedési megoldások és az energiahatékony ingatlanfejlesztések támogatása révén járulhat hozzá a célokhoz.
- Közműszolgáltatók a FŐTÁV/BKM Budapesti Közművekkel, a vízszolgáltatóval és a hulladékkezelő társaságokkal való együttműködés szükséges a kibocsátáscsökkentési célok eléréséhez.
- Civil szervezetek: szerepet vállalhatnak környezeti nevelési programok szervezésében és közösségi zöldítési kezdeményezések megvalósításában.

Az önkormányzat célja, hogy olyan partnerségi platformokat alakítson ki, amelyek elősegítik a magánszektor aktív bevonását a SECAP végrehajtásába.

7.3 Szervezetfejlesztés

A SECAP céljainak elérése nemcsak technikai és pénzügyi, hanem szervezeti és működési kérdés is: az önkormányzaton belüli folyamatokban, struktúrákban és szerepkörökben is tükröződniük kell a klíma- és energiapolitikai prioritásoknak. Józsefváros célja, hogy megerősítse a klíma- és energiapolitikáért felelős szervezeti egységek kapacitásait, javítsa a szakterületek közötti együttműködést, és biztosítsa, hogy a SECAP szempontjai beépüljenek a mindennapi döntéshozatalba.

A kerület klímapolitikai irányítási rendszere több szintből épül fel. A klímastratégia és a SECAP megvalósításának felügyeletéért felelős döntéshozó testület a **Kerületfejlesztési, Környezet- és Klímavédelmi Bizottság**, amely stratégiai iránymutatást ad, és rendszeresen értékeli az előrehaladást. A szakmai összehangolásért egy **operatív munkacsoport** felel, amelyet az Önkormányzati Hivatal és az önkormányzati gazdasági társaságok delegált tagjai alkotnak.

Szereplő / szervezet	Fő szerep a SECAP végrehajtásában
Kerületfejlesztési, Környezet- és Klímavédelmi Bizottság	Stratégiai irányítás, döntéshozatal, a klímastratégia és SECAP megvalósításának felügyelete.
Operatív munkacsoport	A klíma- és energiapolitikai intézkedések szakmai összehangolása, státuszmegbeszélések, monitoring.
Városüzemeltetési és Zöld Iroda	SECAP operatív koordinációja, klíma- és környezetvédelmi programok, pályázatok, szemléletformálás.
Energetikus (belső vagy külső szakértő)	Energiagazdálkodás ellenőrzése, adatok gyűjtése és elemzése, beruházások tervezése, pályázat-előkészítés.
RÉV8 Zrt.	Városrehabilitációs és klímaprojektek integrált tervezése és projektmenedzsmentje.

JGK Zrt.	Önkormányzati vagyon, közutak, közterek és parkok kezelése; városüzemeltetési klímaprojektek megvalósítása.
JKN Zrt.	Közösségszervezés, szemléletformálási és kommunikációs projektek, klímatudatossági programok.
JSZSZGYK	Sérülékeny csoportokat érintő klímaadaptációs és energiaszegénységi intézkedések megvalósítása.
Oktatási-nevelési intézmények (pl. Napraforgó EEO)	Környezeti nevelés, klímatudatosság erősítése gyermekek és családok körében.

12. táblázat A SECAP végrehajtásának kulcsszereplői Józsefvárosban

A SECAP intézkedés-lapjai több helyen rögzítik, hogy a végrehajtásért és koordinálásért felelős részleg a Városüzemeltetési és Zöld Iroda, amelyet belső vagy külső energetikai szakértő (energetikus) támogat az energiagazdálkodási adatok gyűjtésében, elemzésében, a beruházások tervezésében és a pályázatok előkészítésében. A szervezetfejlesztés keretében a kerület számol munkatársi képzésekkel és olyan eljárásrendek kialakításával, amelyek biztosítják, hogy minden nagyobb beruházás és stratégiai döntés klíma- és energiahatásai is vizsgálatra kerüljenek.

7.4 Monitoring és felülvizsgálat

Józsefváros vállalja, hogy rendszeres időközönként – a Polgármesterek Szövetsége irányelveivel összhangban – elkészíti a kibocsátás-csökkentésre, adaptációra és energiaszegénységre vonatkozó monitoring jelentéseket, és ezek alapján szükség esetén aktualizálja a SECAP intézkedéscsomagját. Ennek eszközei:

kétévente monitoring jelentések készítése az előrehaladásról (CO_2-kibocsátás, energiafogyasztás változása, megvalósított projektek);

indikátorok alkalmazása: energiafogyasztás csökkentése (MWh), kibocsátáscsökkentés (t/CO_2), új megújuló energia kapacitás (MW);

köztes felülvizsgálat: 2028-ban részletes értékelés és a SECAP aktualizálása;

végső felülvizsgálat: 2030-ban a célkitűzések teljesülésének átfogó értékelése.

Célrendszeri elem	Indikátor neve	Mértékegység	Célérték (2030)
Mitigációs célok	Városi ÜHG kibocsátás csökkentése	%	**40**
Adaptációs célok	Zöldfelületek, parkok minőségének javítása, területének növelése	–	Növekedés a bázisévhez képest
Energiaszegénység csökkentése	Energiaszegénységi helyzetértékelés száma	db	1 állapotértékelést tartalmazó dokumentum
	Felújítással érintett energiaszegény háztartások száma	db	Az állapotértékelésben meghatározott háztartások 10%-a

A monitoring és felülvizsgálat rendszerének továbbfejlesztése során indokolt, hogy a SECAP nyomon követése ne kizárólag az eredeti intézkedéslistára, hanem a kapcsolódó, időközben elfogadott önkormányzati programokban (JKIT, Környezetvédelmi Program) megjelent klíma- és energiapolitikai szempontból releváns intézkedésekre is kiterjedjen. A monitoring jelentések nemcsak az önkormányzat belső munkáját segítik, hanem átlátható tájékoztatást is nyújtanak a lakosság, a helyi gazdasági szereplők,

a civil szervezetek és a hazai, illetve európai partnerek számára Józsefváros klíma- és energiapolitikai előrehaladásáról.

A SECAP megvalósítása kétévente felülvizsgálásra kerül. Az eredményeket a Covenant of Mayors platformon kell jelenteni, és nyilvánosan közzétételre kerül a jozsefvaros.hu weboldalon.

Kapcsolat / Felelős szervezeti egység

Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Polgármesteri Hivatala
Városfejlesztési és Fenntarthatósági Osztály
1082 Budapest, Baross utca 63-67.
Tel.: +36 1/459-2576 | jozsefvaros.hu

8. Irodalomjegyzék

- CoM Default Emission Factors for the Memeber States of the Europen Union, 2017
- Covenant Reporting Guidelines, 2020
- Beszámoló a 2023. és 2024. évi Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv megvalósulásáról és a 2025-2026-os évekre vonatkozó klímavédelmi intézkedések meghatározása, 2025
- Budapest Főváros VIII. Kerület Józsefváros Önkormányzat Fenntartható Energia és Klíma Akcióterve, 2022
- Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat 2019-2024. évekre szóló gazdasági programja, 2020
- Józsefváros Integrált Településfejlesztési Stratégia felülvizsgálat, 2020
- Józsefváros gazdasági programja (2025-2029), 2025
- Józsefvárosi Környezetvédelmi Program 2024-2029, 2024
- Józsefvárosi Parkolási Stratégia 2.0, 2022
- Józsefváros 2026. évi lakásgazdálkodási terve, 2026
- Józsefváros klímastratégia, 2021
- Józsefvárosi Mobilitási Charta, 2022
- Józsefváros településfejlesztési koncepció 2018-2030, 2019